

KASIM 2020 / SAYI: 01

JOURNALIST POST

**Gazetecilerin hikâyeleri
dünyaya duyurulmalı 11**

**Belarus'ta medyaya
karşı savaş sürüyor 20**

**Türkiye'de gazeteci
olmak tehlikelidir 22**

**MEVLÜT ÖZTAŞ'IN
CEZAEVİ GÜNLÜKLERİNDEN**

BİR GAZETECİNİN GÜN GÜN ÖLÜME GİDİŞİ

**Gazeteci Ahmet Nesin: Cezaev-
lerinde gazetecilerle beraber
bebekler de var: Bir bebek
düşman olamaz S8**

dju.

**ALMANYA'DA BASIN
ÖZGÜRLÜĞÜ S6**

PETER FREITAG
ALMAN GAZETECİLER BİRLİĞİ BAŞKAN YARDIMCISI

tgs

**YÜZLEŞMEDEN
DÜZELTEMEZSİN S7**

GÖKHAN DURMUŞ
TÜRKİYE GAZETECİLER SENDİKASI GENEL BAŞKANI

GAZETECİLER ÖLDÜRÜLÜYOR!

Türkiye'de 2016 yılından itibaren **400'den fazla** gazeteci tutuklandı ve halen **144** gazeteci cezaevinde. Cezaevindeki gazetecilere sistemli bir şekilde baskı ve psikolojik işkence yapılıyor.

Gazeteci Mevlüt Öztaş, sağlam girdiği cezaevinden **874** gün sonra kanserli olarak 'zorunlu' tahliye edildi ve 57 gün sonra hastanede hayatını kaybetti.

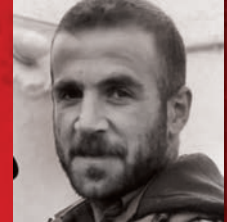
Özcan Keser
TRT

Oğuz Usluer
Habertürk Gazetesi

Müyesser Yıldız
ODATV

Ziya Ataman
DIHA

Nuh Gönültaş
Bugün Gazetesi

Mustafa Ünal
Zaman Gazetesi

Seyid Kılıç
TRT

Yakup Şimsek
Zaman Gazetesi

Zafer Özcan
Bugün Gazetesi

Mehmet Güleş
DIHA

Sedat Laçiner
Haberdar

Ufuk Şanlı
Vatan Gazetesi

23. November, 19 Uhr: Rede zum Exil mit mexikanischer
Investigativjournalistin Anabel Hernández
24. November, 10 bis 17 Uhr: Exile Media Forum

Exile Media Forum

Zu der Fachkonferenz kommen jährlich Exiljournalistinnen,
Experten und Medienleute in Hamburg zusammen, um
Erfahrungen auszutauschen, neue Trends zu erkennen und
Zukunftsfragen zu diskutieren.

In diesem Jahr möchten wir unseren Blick besonders auf die Situation von Exiljournalistinnen und Exiljournalisten in der Krise richten. Die Corona-Pandemie hat die Situation der Pressefreiheit in vielen Ländern weiter verschärft, Medienschaffende werden aufgrund ihrer Berichterstattung über Corona verfolgt. Auch für Exiljournalistinnen und Exiljournalisten erschwert sich die Situation weiter. Wie wird ihre Arbeit durch die aktuelle Situation beeinflusst? Welche Maßnahmen werden ergriffen, um die eigene Sicherheit zu garantieren und welche Instrumente sind dabei von Bedeutung? Diese und weitere Fragen möchten wir während des Exile Media Forums diskutieren.

Anmeldung, Livestream und weitere Informationen unter
www.koerber-stiftung.de/exile-media-forum

- **Gazetecileri unutmayın**
SUSANNE KÖHLER **4**
- **Almanya'da basın özgürlüğü**
PETER FREITAG **6**
- **Yüzleşmeden düzeltemezsin**
GÖKHAN DURMUŞ **7**
- **Gazeteci Ahmet Nesin: Bir bebek düşman olamaz** **8**
- **Gazetecilerin hikâyeleri dünyaya duyurulmalı** ERKAN PEHLİVAN **11**
- **Türkiye'nin muhalif medya sorunu** EMRE SONCAN **12**
- **Avluya düşen top**
İDRİS YILMAZ **24**
- **Artık beni korkutacak hiç bir şey yok, çünkü ölümler korkusuz olur**
ARZU YILDIZ **26**
- **Türkiye dünyanın en büyük gazeteci hapishanesi**
KAMİL ARLI **28**
- **İfade özgürlüğü demokrasinin kalbidir** ALEXANDER SKIPIS **30**
- **Türkiye'de ve dünyada medya çalışanları korunmalı**
DR. KAMAL SIDO **31**
- **Türkiye cezaevlerinde gazeteciler neler yaşıyor?**
İSMAİL SAĞIROĞLU **32**
- **Devlet gazetecileri mücadeleye zorluyor** PINAR GAYIP **35**
- **"Basın özgürlüğüne sahip çıkın"** EWOUT KLEI **36**

MEVLÜT ÖZTAŞ'IN CEZAEVİ GÜNLÜKLERİNDEN **BİR GAZETECİNİN GÜN GÜN ÖLÜME GİDİŞİ**

Gazeteci Mevlüt Öztaş, suçsuz olarak tam 874 gün cezaevinde tutuldu. Cezaevine girdiğinde sağlıklı olan Öztaş, önce böbreklerini kaybetti, ardından pankreas kanserine yakalandı. Ve 19 Ağustos 2020 tarihinde hayata veda etti. Gazeteci Öztaş, kaleme aldığı günlüklerinde gün gün ölüme gidişini yazmış. Bu dosyada Öztaş'ın cezaevinde yaşadıklarını bulacaksınız. **44**

FOTOĞRAF: MEDIA-POLESYE

BELARUS'TA MEDYAYA KARŞI SAVAŞ SÜRÜYOR
20

FOTOĞRAF: NEDİM TÜRFENT ARŞİVİ

TÜRKİYE'DE GAZETECİ OLMAK TEHLİKELİDİR!
22

editörden

SAHİBİ:
INTERNATIONAL
JOURNALISTS
ASSOCIATION e.V.

TÜZEL KİŞİ TEMSİLCİSİ:
MUSTAFA KILIÇ

YAYIN KURULU:
ENGİN SAĞ
ERKAN PEHLİVAN
İSMAİL SAĞIROĞLU
ŞEMİ AÇIKGÖZ

TASARIM:
ADNAN SARIKABAK
MEHMET ULGA
HÜSEYİN TEKİN

TASHİH: MURAT KARACA

İLETİŞİM BİLGİLERİ:
Adres: Poststraße 2-4,
60329 Frankfurt am Main
Deutschland

Tel:+49 069 84846306
GSM:+49(0)179 1385035

E-Mail: journalistpost@
internationaljournalists.org

www.internationaljourna-
lists.org

DESTEK İÇİN:
IBAN: DE29 5065 2124
0004 1249 13

PayPal: paypal@internatio-
naljournalists.org

Patreon: info@internatio-
naljournalists.org

Merhaba,

2 Kasım, “Gazetecilere Karşı Suçlar-
da Cezasızlıkla Mücadele Uluslararası
Günü” olarak kutlanıyor.

21’nci yüzyılın ilk çeyreği geride
kalırken ne yazık ki dünyanın dört bir
yanında gazeteciler halkı bilgilendirme
görevini yerine getirirken baskı, tehdit,
şantaj ve suikastlere maruz bırakılıyor.

Oysa ifade hürriyetinin olmazsa
olmazı gazetelerin ve gazetecilerin tam
bağımsızlığıdır.

Gazetecileri korumakta yetersiz
kalınması, hükümetlerin gazetecilere
yönelik saldırıların fâillerini kovuştur-
makta müteredit davranması ifade
hürriyetini hedef alan kesimlere cesaret
veriyor.

Gazetecilere karşı işlenen suçların
cezasız kalması sebebiyle artan korku,
güvensizlik ve endişe ikliminde ise de-
mokrasi temellerinden sarsılıyor.

Uluslararası Gazeteciler Derneği
(International Journalist Derneği/IJ)
başta Türkiye olmak üzere farklı coğraf-
yalarda gazetecilere karşı işlenen suçla-
ra dikkati çekmek amacıyla “Journa-
list Post” isimli dergiyle ilk adımı attı.

İlk sayısı 2 Kasım 2020’de yayımla-
nacak olan Journalist Post için gazete-
cilerin kurduğu dernek, vakıf ve sendi-
kaların yanı sıra, insan hakları alanında
faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşla-
rı da destek verdi.

Bu önemli projede şu kuruluşlar
destekleri ile yanımızda oldu:

**Tehdit Altındaki Halklar Derne-
ği** (Gesellschaft für bedrohte Völker/
GbVF)

Jailed Journos

Wahrheitskämpfer Derneği

Alman Yayımcılar Birliği (Börsen-
verein des Deutschen Buchhandels)

Türkiye Gazeteciler Sendikası

Alman Gazeteciler Birliği (Deut-

sche Journalistinnen- und Journalis-
ten-Union)

Körber Vakfı (Körber-Stiftung)

Dergimizin ilk sayısı dopdolu...

Dünyanın en büyük gazeteci hapishane-
sine dönen Türkiye’de mahpus gazeteci-
lerin makaleleri hukuk ihlallerine karşı
adeta meydan okuyor. Her bir makale
cehaleti seven otoriter rejimlerin karan-
lığına karşı yakılan meşaleler gibi önü-
müzü aydınlatacak.

Sağlıklı girdiği cezaevinde kanse-
re yakalanan gazeteci Mevlut Öztaş’ın
adım adım ölüme nasıl sürüklendiğini,
hayatta iken kendisinin kaleme aldığı
günlüğünden okurken yüreğiniz burku-
lacak.

Her kurum ya da yazarın kendi dü-
şüncelerini yansıtan makalelere herhan-
gi bir editoryal müdahalede bulunulma-
mıştır.

Hâlihazırda demir parmaklıkların
ardında rehin tutulan meslektaşlarımız-
la omuz omuza verdiğimizizi göstermek
için ilk sayısını 2 Kasım’da yayımladı-
ğımız Journalist Post’u imkânlar ölçü-
sünde belli periyotlarla yayımlama en
büyük hayalimiz.

Başta Türkiye’de olmak üzere dün-
yanın dört bir yanında mesleklerini
ifa ederken bedel ödeyen gazetecilerin
yanında olduğumuzu ve onlarla omuz
omuza verdiğimizizi ilan etmek maksadıyla
yola çıktık.

Journalist Post’un otoriterlik hülya-
sı kuran hükümetlere karşı mesleki bir
direniş platformuna dönüşmesi siz aziz
okurlarımızın desteklerine bağlı.

Sizler IJA’ya ve Journalist Post’a
vereceğiniz destekle, aynı zamanda de-
mokrasi kalesinin duvarına bir tuğla
daha koymuş olacaksınız.

Daha özgür, daha sağlıklı ve daha
mutlu günlerde buluşmak ümidi ile...

Gazetecileri unutmayın!

“Mayıs 2020’de Silivri Hapishanesi’nde Corona tehdidi altındaki 40’a yakın gazeteciye resmettik ve portrelerini Cumhurbaşkanı Erdoğan’a gönderdik. Erdoğan’dan bir yanıt geldi mi? Hayır. Ama bu önemli değil. Devam edelim!”

Basın özgürlüğü için bir anıt var mı?

Evet, var: çevrimiçi. Sanatçılar, www.wahrheitskaempfer.de adresinde öldürülen, hapsedilen ve zulüm gören gazetecilerin portrelerini çizdiler. Sonuç; çok farklı portrelerin etkileyici bir koleksiyonudur. “Yüzlerini unutmayın – hikâyelerini unutmayın” sloganı altında, bu ‘Online anıt’ ziyaret edenler basın özgürlüğünün 300’den fazla cesur kahramanı tanıyabilir. Koleksiyonumuz sürekli büyüyor. Çünkü Truth Fighters, dünya çapında 35 sanatçının katıldığı açık bir proje ve daha fazlası var.

Gazetecilerin gün ışığına çıkardığı güçlülerin zulmüdür. Güçlü politikacılar, güçlü polis memurları, güçlü uyuşturucu çeteleri, güçlü sanayiciler yasalara uymadılar. Doğayı yağmaladılar ve yok ettiler. Tecavüz ettiler, çaldılar veya kendilerine rüşvet verilmesine izin verdiler. Gazeteciler, bu insanlar tarafından sindirilmeden, tehdit edilmeden, tutuklanmadan, işkence görmeden ve öldürülmeden önce bunları haber yaptılar ve bunları onlara yapan insanların çoğu cezasız kalıyor.

Öfke, kızgınlık ve güçsüzlük... Ancak bu olumsuz duygulara olumlu bir şeyle karşı koyuyoruz: Bu gazetecilerin cesaretine minnettarlık ve hayranlık. Her birinin yüzünden azim ve merak okunuyor ve her seferinde onları resmederek, onları bu şekilde koleksiyonumuzda birleştirerek bizi duygulandırıyorlar.

Bu koleksiyonun parçalarını fiziksel olarak dünyanın dört bir yanındaki gezici bir sergide gösteriyoruz. “Sınır Tanımayan Gazeteciler, Uluslararası Af Örgütü ve UNESCO” gibi kurumlarla birlikte çalışıyoruz.

Mayıs 2020’de Yüksek Güvenlikli Silivri Hapishanesi’nde 40’a yakın Türk gazeteci Corona tehdidine maruz kaldığında, etkilenen herkesi hızla resmettik ve portrelerini Cumhurbaşkanı Erdoğan başta olmak üzere diğer yetkililere 100’den fazla imzacının bulunduğu açık bir mektupla sunduk.

Kitapçıların, sanat galerilerinin ve sinemaların vitrinlerinde daha fazla imzacı toplamak için reklam yaptık. Erdoğan’dan bir yanıt geldi mi? Hayır. Ama bu önemli değil. Devam edelim!

Yemen’de 4 cesur gazeteci ölüm cezasıyla tehdit ediliyor. Lukashenko’nun Beyaz Rusya’sında eski gazeteci cınayetlerini araştırıyor ve hayranlık uyandıracak kadar cesur gazetecileri resmediyoruz. Son davamız Meksikalı gazeteci Julio Valdivia’nın öldürülmesi. Kafası kesilmişti ama tren raylarında motosiklet kazası gibi görünmesi istendi.

Sizleri projemizi internet üzerinden ziyaret etmeye davet ediyorum.

Belki de hâlâ eksik olan ve bizi bilgilendirebileceğiniz vakalardan haberdarsınız. Belki portre çizmeyi seven sanatçılar taniyorsunuzdur. Ya da metinleri kendiniz araştırmak ve yazmak istiyorsunuzdur. Bu projeyi destekleyin! Kâr amacı gütmeyen derneğimiz “Wahrheitskämpfer e.V.” bağış almaktan da mutlu olacaktır.

* Susanne Köhler, Frankfurt am Main’da yaşayan bir grafik tasarımcıdır. 2015 yılında Charlie Hebdo’ya yapılan saldırılar vesilesiyle “Wahrheitskämpfer” adlı sanat projesini kurdu.

SUSANNE KÖHLER *

 Emre Soncan	 Ünal Tanık	 Hüseyin Aydın	 Ahmet Altan	 Erdal Sen	 Ali Kus	 Hidayet Karaca	 Serkan Sedat Güray
 Mümtazer Türköne	 Oğuz Usluer	 Cemal Azmi Kalyoncu	 Muhammad Sait Kuloglu	 Mehmet Baransu	 Cuma Ulus	 Abdullah Kilic	 Bayram Kaya
 Yılmaz Kahraman	 Yetkin Yıldız	 Mustafa Ünal	 Habip Güler (Türkei) - + links mit 2016	 Ercan Gün	 Faruk Akkan	 Ahmet Memis	 Aykut Yıldır
 Mutlu Çölgeçen	 Yakup Şimşek	 Nuh Gönültaş	 Hüdaverdi Yıldırım	 Fevzi Yazıcı	 Yakup Çetin	 Mustafa Erkan Acar	 Mahmut Gülecan
 Ufuk Şanlı	 Osman Çalık	 Tuncay Akkoyun	 Ali Özparan	 Gökce Fırat Culhaoglu	 Seyid Kilic	 Ahmet Metin Sekizkardes	 WAHRHEITS KÄMPFER Journalisten im türkischen Gefängnis SILVRI von Corona bedroht Mai 2020 PORTRAITS ermordeter und inhaftierter JournalistInnen www.wahrheitskaempfer.de

Sanatçılar, hapsedilen ve zulüm gören yaklaşık 40 gazetecinin portrelerini çizdi. Portrelere www.wahrheitskaempfer.de sitesinden ulaşabilirsiniz.

PETER FREITAG ALMAN GAZETECİLER BİRLİĞİ BAŞKAN YARDIMCISI

Almanya'da basın özgürlüğü

“Gazetecilerin çalışmaları giderek daha fazla engelleniyor.

Tıpkı 2017 Hamburg'daki G20 zirvesinde Federal Basın Bürosu tarafından akreditasyonu geri çekilen dokuz gazeteci gibi. Fakat bu gazeteciler mahkemede kendilerini başarıyla savundular. Bu, Almanya'da basın özgürlüğünün kötü olmadığını gösteriyor. Ancak çatlaklar büyüyor. Biz uyanık olacağız!”

Almanya'da basın özgürlüğünün hukukun üstünlüğü prensibinin tartışılmaz bir parçası olarak kabul edilmesi, çok yakın zamana kadar geçerli idi. Birkaç istisna dışında, gazeteciler mesleklerine herhangi bir engel olmaksızın devam edebildiler ve herhangi bir engel veya misillemeyle karşı karşıya kalmaktan endişe etmeleri hiç gerekmedi. Basın özgürlüğü demokrasimizin temel taşlarından biri, kısaca toplumsal mutabakat idi. Basın özgürlüğüne yönelik saldırılar varsa, bunlar en geç mahkemeler tarafından savuşturulurdu.

O günler bitti. Gazetecilerin üzerindeki baskı giderek artıyor ve basın özgürlüğü her gün, yeniden savunulmak zorunda. Toplumun bazı kesiminde, medyaya karşı düşmanca bir tutum artık 'iyi bir yaklaşım' olarak algılanmakta.

Medya çalışanları, siyasi ve ekonomik kurumların iradesiz ajanları olarak yalan söyleyen, yalan haber yayan basın olarak hakarete uğruyorlar. Aşırı sağcılar, gazetecileri yıldırma ve susturma için gazetecilerin apartmanlarının önünde mitingler yapılması çağrısında bulunuyor. Sözlü saldırılar ve sindirme girişimleri sağcı popülistlerin, korona inkârcılarının ve diğer komplo teorisyenlerinin gösterilerinde, günlük ajandalarında.

Gazetecilerin çalışması giderek daha fazla engelleniyor. Avrupa Basın ve Medya Özgürlüğü Merkezi, “Almanya'daki gazetecilerin çalışmak zorunda kaldığı en tehlikeli yer, siyasi gösterilerdir” diyor. Gazeteciler çalışırken anayasal bir hakkı kullansalar da, görünüşe göre hükümet kurumları kendilerini bu hakkın uygulanmasını sağlamaktan sorumlu bir konumda görmüyorlar. Polis memurları defalarca, inisiyatif almadan, saldırıya uğrayanlara yardım etmek yerine onları olay yerinden uzaklaşmaya teşvik ediyorlar –

bu hukukun üstünlüğünün iflas beyanı.

Ancak diğerleri de basın özgürlüğünü hedefliyor: Örneğin 'ünlüler' ve sözde aristokratların yanı sıra, ticari işletmeler de buna dâhil. Hukuki yollarla haberciliği giderek daha fazla baltalamaya çalışıyorlar. Medya hukuku firmaları için böylelikle yeni bir iş modeli oluşturuldu. Böylece basın özgürlüğü, kişinin avukat yardımıyla çok pahalıya satın alması gereken değerli bir meta haline geliyor.

Bazen gazeteciler, yasal yollarla devlete ve devlet yetkililerine karşı basın özgürlüğü haklarını kullanmak zorundalar. Tıpkı 2017 Hamburg'daki G20 zirvesinde Federal Basın Bürosu tarafından akreditasyonu geri çekilen dokuz gazeteci gibi. Kendilerini, buna karşı mahkemede başarıyla savundular.

Bu, Almanya'da hukukun üstünlüğünün işlediğini ve basın özgürlüğünün Avrupa dâhil diğer ülkelerde olduğu kadar kötü olmadığını gösteriyor. Ancak çatlaklar büyüyor.

Biz uyanık olacağız!

GÖKHAN DURMUŞ TÜRKİYE GAZETECİLER SENDİKASI GENEL BAŞKANI

Yüzleşmeden düzeltemezsin

“2016 darbe girişiminin ardından 200’e yakın gazeteci tutuklandı. Gözaltına alınan ve yargılanan gazetecilerin sayısını tutmak imkânsız hale geldi. Bu haksız tutuklamaları, cezalandırmaları yapanlar ise hiçbir bedel ödemedi hayatlarını sürdürmeye devam ettiler. Türkiye’de asıl sorun işte bu!”

Türkiye tarihi gazetecilere yönelik baskılarla dolu bir tarihtir. Faili meçhuller, tutuklamalar, gözaltılar... Türkiye’de kayıtlara giren 67 faili meçhul gazeteci cinayeti var. 1950-1960 arasında 811 gazeteci hüküm giydi. 1980 darbesinde 31 gazeteci tutuklandı, 2010-2013 arasında KCK ve Ergenekon kapsamında 100’ün üzerinde gazeteci tutuklandı, 2016 darbe girişiminin ardından 200’e yakın gazeteci tutuklandı. Gözaltına alınan ve yargılanan gazetecilerin sayısını tutmak imkânsız hale geldi. Bugün 2020 Türkiye’sinde hâlâ 70 gazeteci cezaevinde tutuklu bulunuyor. Geçtiğimiz yıl 31 gazeteci saldırıya uğradı. Darp edilen 11 gazetecinin failleri cezalandırılmadı.

Dönemler, politikalar değişti, gazeteciler serbest kaldı. Dört duvar arasında geçirdikleri aylar, yıllar hayatlarından çalındı gitti.

Bu haksız tutuklamaları, cezalandırmaları yapanlar ise hiçbir bedel ödemedi hayatlarını sürdürmeye devam ettiler. Türkiye’de asıl sorun işte bu!

2 Kasım “Gazetecilere Karşı Suçlarda Cezasızlıkla Mücadele Günü”nde dikkat çekmek gereken konu; gazetecilere verilen bu cezaların tarafsız olmayan hukuk sistemi içerisinde verilmiş olması.

İktidardan aldığı talimatlarla gazetecileri gözaltına aldırın savcılar, onları tutuklayan mahkeme heyetleri delillere bakmadan karar verir hale geldiler.

Birkaç örnekle bunu anlatacak olursam;

Deniz Yücel, Die Welt Türkiye muhabiri. Yaklaşık 1 yıl cezaevinde yattı hem de iddianamesi daha hazırlanmadan. Almanya Dışişleri Bakanlığı’nın devreye girmesi ile bir gün önce mahkemesinde “tutukluluğunun devamına” karar verilse de bir gün sonra apar topar Almanya’ya gönderildi. Cezaevinde tecritte tutulduğu bir yıl ne olacak? Onu hiç sormayalım, özgürlüğüne kavuştu ya.

Müeyesser Yıldız, Odatv Ankara Temsilcisi. 100 günü aşkın zamandır tutuklu. Hem de yapmadığı bir haber nedeniyle tutuklu.

Hukuksuz bir şekilde yapılan dinlemeler ile elde edilen, haber kaynağı ile yaptığı telefon görüşmeleri ise suçtu. Türkiye kamuoyu biliyor ki, gerçekte bir suçtu yok. Ancak İçişleri Bakanı hedef gösterdiği için tutuklandı. Daha ne kadar özgürlüğünden mahrum bırakılacak bilmiyoruz. Tıpkı 2012 yılında tutuklanıp 16 ay özgürlüğünden mahrum bırakıldığı gibi.

Şahin Alpay, Zaman Gazetesi yazarı. “FETÖ/PDY terör örgütüne üye olmak” suçlamasıyla 2016 yılında tutuklandı. İleri yaşına rağmen 20 ay Silivri Cezaevi’nde kaldı. Anayasa Mahkemesi’nin kişi özgürlüğü güvenliği hakkı ve ifade hürriyeti yönünden iki defa ihlal kararı verdiği Şahin Alpay, 17 Mart 2018’de ev hapsi koşuluyla tahliye edildi. Cezaevinde ailesinden, arkadaşlarından, dünyadan kopuk yaşadığı 20 ay ne mi olacak? Onu hiç sormayalım, özgürlüğüne kavuştu ya.

Maalesef Türkiye’de basın ve ifade özgürlüğüne bakış uzun yıllardır böyle. İktidarların hoşuna gitmeyen yazılar yazan, yorumlar yapan gazeteciler terörist ilan edilir, cezaevine atılır sonra özür bile dilenmeden serbest bırakılır.

Sadece gazeteciler konusunda da değil, diğer konularda da geriye dönük yüzleşme, hesap verme Türkiye’nin genetiğinde yok maalesef. 1980 darbesinin mimarı Kenan Evren’in yargılanmadan gittiği gibi, yolsuzluk yapan Bakanların yargılanmadan kenara çekildikleri gibi.

40 yıldır oğlunun kemiklerini arayan “Cumartesi Annesi” Berfo Kırbayır’a bizzat dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan’ın verdiği “bulacağım” sözünü unutmaması gibi.

Gazetecilere karşı işlenen suçlarda cezasızlık olduğu, geçmişle yüzleşme olmadığı zaman, ne demokrasiyi ne de basın ve ifade özgürlüğünü koruyabiliriz. Geçmişle yüzleşemeyen, hatalarını kabul etmeyen iktidarların bu ülkeye de halka da fayda sağlamaya çağı kesindir.

GAZETECİ AHMET NESİN, TÜRKİYE CEZAEVLERİNDE GAZETECİLERLE BERABER YÜZLERCE BEBEĞİN OLDUĞUNU SÖYLEYİP EKLIYOR:

BİR BEBEK DÜŞMAN OLAMAZ

Ahmet Nesin, "25 yaşındaki bir annenin bebeğiyle hapse girecek kadar ne suçu olabilir? yazdım diye saldırdılar bana. Haksızlığın kime yapıldığı hiç umurumda değil, demokrasi mücadelesinde ayırım olmaz. Bu hukuksuzlukları yapanların yargılanacağı günler yakındır."

ŞEMİSİ AÇIKGÖZ

Gazeteci ve yazar Ahmet Nesin, ünlü yazar Aziz Nesin'in oğlu. Henüz 13 yaşında muhalifliği nedeniyle ülkesini terk etmek zorunda kalan Nesin, AKP'nin iktidara geldiği 2003 yılında kendi isteği ile Fransa'ya iltica etti. "Türkiye ve dünyanın başına bir bela geldi ve henüz kimse bunun farkında değil. Farkına vardıklarında da iş isten geçmiş olacak" diyen yazar, sonraları Türkiye'ye tekrar dönse de şimdi zorunlu olarak sürgün... Köşe yazılarının, televizyonda yaptığı programların ve YouTube yayınlarının merkezinde son dönemde geride bıraktığı ülkesinde yaşanan hukuksuzluklar ve insan hakkı ihlalleri var. Özellikle 15 Temmuz'u irdeleyen söyleşileri ve yorumları çok izleniyor. Gazeteci Ahmet Nesin ile Türkiye'yi ve Türk medyasını konuştuk.

Türkiye'den neden ve ne zaman ayrıldınız?

Türkiye'den ilk olarak 1971 Eylül'ünde ayrıldım. 12 Mart darbesi sonrası bilhassa okulda ve çevremde ciddi taciz yapılıyordu. Bir öğretmen sınıfta; babamın memleketin, benim de okulun içine ettiğimi söyleyince büyük tartışma ve kavga sonucu 13,5 yaşında İngiltere'ye gittim.

İngiltere'de rahat ettiniz mi peki? Ya da rahat durdunuz mu?

1977 yılında bu kez Britanya öğrenci derneğinin kongresinde bir okulun baş temsilcisi olarak yaptığım konuşmadan dolayı İngiltere'den sınır dışı edildim ve 2003 yılına kadar Türkiye'de kaldım.

2003 yılında AKP iktidara gelince siz tekrar yurtdışına çıkıyorsunuz ve Fransa'ya iltica ediyorsunuz. Neden?

2003 yılında AKP ve Erdoğan iktidarı dolayısıyla Fransa'ya iltica ettim. Başvuru gerekçemde Türkiye ve dünyanın başına bir bela geldiğini ve bunun henüz kimsenin farkında olmadığını ama vardıklarında da iş isten geçmiş olacağını söyledim. Fransa'da sınırsız oturuma sahibim. O yüzden ben 15 Temmuz darbe girişiminden sonra kaçmadım, burada oturum iznim vardı ve burada kalıyordum.

Öngöründe bulunmanız ve yolun sonunda haklı olmanız size nasıl bir duygu yaşıyor?

Ben, benim öngöründe bulunmamdan çok bunca de-

Ahmet Nesin, iktidarın yakalanma ve yargılanma korkusu arttıkça, bunu önlemek için daha da faşistleşeceğini ve diktatör faaliyetlerini artıracığını söylüyor. FOTOĞRAF: SELAHATTİN SEVİ

mokratın, devrimcinin ve sosyalistin bunu görememesini anlamaya çalışıyorum yıllardır. Bu ilk kez olmuyor ayrıca, oldukça deneyimliyiz bu beceriksizliğimizde. Nedir onlar? İlk olarak 12 Eylül darbesinin başbakan yardımcısı Turgut Özal demokrat olarak lanse edildi bu ülkeye. Bunun için merkez sağa ya da dindarlara gerek kalmadı, sol ve liberaller bunu çok iyi becerdi.

Arkasından Tansu Çiller olayını yaşadık. Kadın diye hem feministler hem de demokratlar aynı hataya düştü ilk başlarda. Oysa bu siyasettir, cinsiyet üzerinden yürümemeliydi. Bununla kalsa iyi. Ülkücüler bir dönem cinayet işlemeye ara verdi diye Devlet Bahçeli'nin Türkes'e göre demokrat ve şans olduğu yazılıp çizildi. Son olarak da Muhsin Yazıcıoğlu olayı oldu. Güya pişmanmış da kimi itiraflarda bulunacaktı. Bunu Hitler de yapabiliirdi, ben bunca cinayetin af dilemesini asla kabul etmiyorum. Şimdi de Erdoğan gerçek yüzünü gösterince Demirel'in hakkının yendiği söyleniyor. Oysa onun koalisyonları dönemi en kanlı dönemlerden birisidir. Türkiye solunda garip bir anlayış var, devleti rencide etmeden sistemi değiştirmek istiyorlar, bu olanaksız.

Konuyu bugünkü hükümete getirmek istiyorum. Özellikle 17 Aralık sürecinden sonra Türkiye'de, 53 Gazete, 34 TV kanalı, 37 Radyo, 20 Dergi, 6 Haber Ajansı, 29 Yayınevi kapatıldı. Hem de Anayasa'nın 30. maddesi (Basın araç ve gereçlerine el konulamaz...) varken. Ayrıca binlerce siteye erişim engeli getirildi. Sizce hükümeti bu kadar pervasız veya korkak yapan nedir?

Her insan ya da kurum yanlış yapabilir. Dünyada bu

böyledir ve ciddi öz eleştiri mekanizmaları vardır, ülkeler nezdinde bile özürler dilenir. Ama Türkiye gibi ülkeler ve yaşayanları hep haklıdır ve onların gündeminde öz eleştiri hiç olmaz. Öz eleştiri biraz eğitim ve okumakla eşdeğer olduğundan bizim gibi ülkelere ve insanlarına uzak duruyor.

AKP'nin iktidara geldiği 2002'de Türkiye, dünya basın özgürlüğü sıralamasında 99. sırada idi. Şimdi 180 ülke arasında 154. sırada. Hükümetin, gazeteci saymadığı habercileri de ekleyince listenin sonundayız. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

99'dan 154'e gerilemek Türkiye'ye faşizm geldi, başımızda bir diktatör var anlamına gelmiyor. Türkiye'deki bütün sorun sol dâhil olmak üzere 99. sıradayken Türkiye'de faşizmin olduğunu kabul etmek, ona göre mücadele etmektir. Öyle bir dönem gelecek ki, Erdoğan ve yandaşları Türkiye'de faşizm var diyecekler. Çünkü onlar da yargılanacaklar. Faşizm insanların yargılanması değil bunun nedenleridir. O zaman kime yapıldığından çok neden yapıldığı önemlidir. Biz bunu hiç düşünmüyoruz.

Sizin "faşizm" olarak tanımladığımız yola bu iktidar neden saptı?

İktidar bilhassa kendi yargılanacağı zamanın yavaş yavaş yaklaştığını hissettiğinde yakalanma ve yargılanma korkusu artar ve bunu önlemek için daha da faşistleşir ve diktatör faaliyetleri artar. Erdoğan bunun en açık örneği. Gazeteci olarak da Nedim Şener. Nedim tartışmıyor, korkudan devamlı bağırıp hakaret ediyor. Bağırınca da biz çok korkuyoruz. Benim ödüm patlıyor Nedim'le karşılaşırım diye.

Gazeteci-yazar Ahmet Nesin, "Nedim tartışmıyor, korkudan devamlı bağırıp hakaret ediyor. Bağırınca da biz çok korkuyoruz. Nedim gibiler cinayete çok meyyaldir." FOTOĞRAF: SELAHATTİN SEVİ

Çünkü gerçekten vatan adına her şeyi yapabilir ve kendisini masum hisseder. Nedim gibiler cinayete çok meyyaldir.

Peki, herkes birer Nedim Şener mi olacak bu süreç böyle devam ederse?

Sanmıyorum, herkes Nedim kadar dip noktaya kadar gelmez ama bizim mücadele sistemimizde bir romantizm olduğuna inanıyorum. Açıklaması zor ama incitmeden devrim yapılmaz ya da yapılmak istenenleri halk istemiyor ya da desteklemiyorsa da bunun adı devrim olmaz. O yüzden Mustafa Kemal bile yanlış tanıtılıyor. Şapka devrimi, harf devrimi, kadınlara oy hakkı, hangisi tabanın büyük ayaklanması sonucu oldu da buna devrim deniliyor. Bunlar devrim zannedilince devlete karşı da nazik bir mücadele çıkıyor ortaya. Mustafa Kemal o kadar kuvvetliydi ama esas devrim olabilecek olan toprak reformunu yapamadı. Sonrasında İsmet İnönü de yapamadı. Engelleyen kim, toprak ağası Adnan Menderes. Devrim birilerini daha doğrusu oligarşiyi incitmek demektir.

2 Kasım da, 'Gazetecilere Karşı Suçlarda Cezasızlıkla Mücadele Uluslararası Günü.' Türkiye'de de cezaevinde kanser olup hayatını kaybeden gazeteciler var. Mesela Cihan Medya'nın Uşak muhabiri Mevlüt Öztaş. Sapaşğlam girdiği cezaevinden 874 gün sonra kanserli olarak çıktı ve 57 gün sonra hayata veda etti. Diğer taraftan 70 yaşındaki Ahmet Altan yine gazetecilik yaptığı için hâlâ cezaevinde. Ve daha pek çokları... Bu konuda neler söylemek istersiniz?

Olaya sadece gazeteci açısından bakmak başından beri söylediğim hastalık esasında. İçeride ölüme yakın yüzlerce

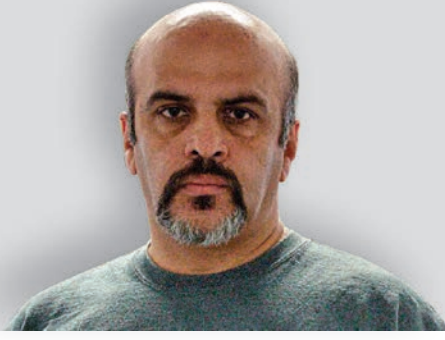
hasta var ve benim için onların meslekleri önemli değil. Bir o kadar da bebek var. Ailesinin görüşü hiç de umurunda değil, bebek benim düşmanım olamaz. 1,5 aylık bebeğin fotosunu yayınladım ve 'bilemedin 25 yaşındaki annesinin bebekle hapse girecek kadar ne suç olabilir?' yazdım diye kendini demokrat sananlar da saldırdı bana. Haksızlığın kime yapıldığı hiç umurunda değil, demokrasi mücadelesinde ayırım olmaz. Ama bizde oluyor.

Türkiye'deki yaygın yolsuzlukların, hukuksuzlukların hesabını kim soracak, kim yazacak? Türkiye'de toplum olan bitenden nasıl haberdar olacak? Toplum ne istiyor?

Toplumun bugüne değin seçtiği insanlara bakarsan anlarsın. Aldatacağına kuma getir diyen birisini doktor yapmış bu devlet. O doktora mesleği gereği mecburuz. O zaman Erdoğan'a demokrat diyen gazeteci ve akademisyenleri yadırgamamalıyız. Erdoğan, 'Mersin-Anamur arasındaki tren hattını hızlı trene çevireceğim.' dediğinde alkış almıştı Mersin'de. Biliyor musun? Mersin-Anamur arasında hiç tren hattı olmadı. Yani çevrilecek bir hat yoktu. Bu doktorlar, gazeteciler ya da akademisyenler bu insanlardan çıkıyor.

Liderlerin kendisini eleştirenlere dava açma sayılarında Erdoğan rekor kırmış. Rakamlar şöyle: Evren 340, Özal 207, Demirel 158, Sezer 163, Gül 848 ve Erdoğan 36 bin 66. 12 bin 298'i yargılandı, 3 bin 831 kişi ceza aldı. Bu rakamları nasıl okuyorsunuz?

Tek cevap versem ayıp olur mu bilemedim ama gençlerin deyimiyle 'çok da tın'.

ERKAN PEHLİVAN

Gazetecilerin hikâyeleri dünyaya duyurulmalı

“Türkiye’de son dört yılda basın ve ifade özgürlüğüne yapılan baskı daha önce hiç bu boyutta yaşanmadı. Oradaki gazetecilere yardım etmenin en etkili yolu, onların hikâyelerini dünyaya duyurmak ve baskının boyutunu rapor etmek.”

2016’daki darbe girişiminden sadece birkaç hafta sonra Türkiye’den sürgündeki ilk gazetecilerle tanıştım. Benim yaşımdaydılar. Sevdikleri arkadaşları için çok endişeliydiler. Meslektaşlarının çoğu, bir gecede terör örgütü üyesi veya lideri oldukları iddiasıyla tutuklandı. İçlerinden bir gazetecinin o sırada eşi ve üç çocuğu hâlâ Türkiye’de idi.

Ama onlar da birkaç ay sonra başladılar ve Almanya’ya geldiler. Sürgündeki bu dört gazeteciyle şimdi çok iyi arkadaşım. Bugün kendi günlük sorunlarını çözebilecek kadar Almanca konuşabiliyorlar. Sadece karmaşık Alman bürokrasisine gelince soru soruyorlar. Biri dışında hepsi çalışıyor.

Çocukları anaokullarına, okullara gidiyor ve meslektaşlarından birinin kızı gelecek yıl “ABITUR” alacak ve sonra üniversiteye gidecek. Çoğunlukla Almanlar olmak üzere arkadaşlar buldular. Alman komşularını akşam yemeğine davet ediyorlar ve doğum günlerini ve dini bayramları birlikte kutluyorlar. Bazıları Noel için Türk tatlıları alırken, diğerleri Ramazan için büyükannenin elmalı turtağını alıyorlar.

Bana Alman meslektaşları olarak atıfta bulunuyorlar. Evet, bu biraz doğru. Sürgündeki meslektaşlarımla dostluğum sayesinde Türkçem önemli ölçüde gelişti. Hâlâ Alman aksanımdan tamamen kurtulamadım. Bazı meslektaşlarıma göre, bu beni daha sempatik kılıyor. Geçen yılın sonunda Türkiye ve diğer ülkelerdeki zulüm gören meslektaşlarımıza yardım etmek ve sürgündeki gazetecilerin sesini yükseltmek için bir araya geldik.

Bu çalışmaların sonucunda artık arkadaşlarım ve tanıdıklarım arasında onlarca sürgün gazeteci var. Sadece Türk kökenli değil. Şimdi aralarında Suriyeli ve İranlı meslektaşlar da var.

Türkiye’deki basın özgürlüğünün durumu ve meslektaşlarımız hakkında pek çok bilgi topladık ve devam ediyoruz. Ülkede 170’den fazla gazeteci ve medya çalışanı parmaklıklar arkasında. Gazeteciler

serbest bırakılsa bile, tekrar tutuklanıyorlar. Bir suç gösterilemediği için tahliye olanlar, birkaç gün sonra ikinci veya üçüncü kez tekrar tutuklanıyorlar. Resmi olarak, Türkiye gazeteciler için dünyanın en büyük gazeteci hapisanesi. Tanınmamış gazeteciler için bu durum özellikle zor. Genellikle tıbbi bakım istekleri reddediliyor. Gazeteci Mevlüt Öztaşın durumunda olduğu gibi ölüme yol açan bir işkence şekliyle karşı karşıya kalıyorlar. Gazeteci Öztaşın, kanser tüm vücuduna yayılıncaya kadar hastaneye gitmesine izin verilmedi mesela.

Ancak meslektaşlarım sadece Türkiye’de değil, İran ve Suriye’de de zulüm görüyor. Suriyeli bir meslektaşımız, arkadaş çevresinden yalnız 15 gazetecinin Şam’da hapsedildiğini söyledi. Toplamda, yüzlerce meslektaşın Suriye’de parmaklıklar arkasında olması muhtemel. Kaçının öldürüldüğünü bilmiyoruz. Ama biz izlemeye devam ediyoruz ve bunlarla ilgili de harekete geçeceğiz. Dünyanın Suriye’deki medyanın gidişatını ve durumunu bilmeye hakkı var ve onların hikâyelerini halka duyurmayı meslektaşlarımıza karşı borcumuzun borcu. Gri duvarların arkasında karanlık ve yalnızlık var. Hikâyelerini kamuoyunun gündemine getirmek onlara ve ailelerine umut veriyor. Bunu, davaları hakkında yayınlanan raporları öğrenmekten ve yurt dışından mektup almaktan çok mutlu olan Türkiye cezaevlerindeki meslektaşlarımızla yaşadık. Meslektaşlarımız, onlara işkence edenleri ve suçlarını belgelediğimizi en sonunda bunlardan sorumlu tutulacaklarını bilmelidir.

Türkiye gibi ülkelerde hiçbir zaman gerçek anlamda özgür bir basın olmadı. Bu ülkedeki hükümet hakkında eleştirel bir şekilde haber yapmak her zaman çok zor olmuştur. Ancak son dört yılda meslektaşlarımıza uygulanan zulüm, basın ve ifade özgürlüğüne yapılan baskı daha önce hiç bu boyutta yaşanmadı. Benzer şekilde Suriye, İran ve Çin’de de. Oradaki meslektaşlara yardım etmenin tek bir yolu var: hikâyelerini yayınlamak ve baskının boyutunu rapor etmek. Bu nedenle çalışmalarımıza destek vermek çok önemli!

Türkiye'nin muhalif medya sorunu

“Yaşar Kemal, Sovyetler Birliği'ni dünya sosyalizminin kamburu olarak nitelendirmişti. Türkiye'de kendini 'hükümet karşıtı' olarak konumlandıran gazetecilerin çoğunluğu da gerçek bir muhalif medyanın kamburudur.”

Hayatı ve mesleği elinden alınmış, tam dört yıldır tek yıldız dahi görmemiş; beş adımlık avlusunu çevreleyen metrelerce yükseklikteki duvarlar yüzünden uzaklara, çok uzaklara bakmaya hasret kalmış; tepesindeki bir avuç gökyüzünün derinliğini algılayabilmek için üzerinden bulut ya da kuş geçmesini bekleyen bir gazetecinin, iktidar ve onun sahipliğindeki medyaya ilgili elbette söyleyeceği çok şey olacaktır. Fakat Türkiye'de iktidar kadar büyük muhalefet sorunu; iktidar medyası kadar da büyük muhalif medya sorunu vardır.

Muhalif çizgide yayın yaptığını iddia eden Halk TV, Fox TV ve Sözcü Gazetesi gibi medya kuruluşları, düşünce ve ifade özgürlüğünün yerle bir edilmesinde, gazetecilerin hapisaneye atılmasında hükümet ve hükümet medyası kadar sorumludur...

Muhalif medyadaki meslektaşlar, kendi dünya görüşle-

rini paylaşmayan gazetecileri zaman zaman 'terörist' olarak yaftalayarak, çoğu zaman ise tamamen görmezden gelerek, siyasilerin yürüttüğü baskı ve sindirme politikasına bilinçli ya da bilinçsiz ama bence bilinçli şekilde destek olmaktadır.

İdeolojilerini ve duygularını gazetecilik ilkelerinin, gazetecilik ülküsünün önüne koyan muhalif medya organları, tutuklu gazetecilerin özgürlüğe giden yolunun üzerinde hükümetle el ele barikatlar kurmaktadır.

Sabah Gazetesi ile muhalif Sözcü Gazetesi arasında, yine bizzat hükümete ait A Haber kanalıyla Fox TV'nin haber bülteni arasında özgürlüklere bakış açısından temel bir fark yoktur. Her iki taraf da sadece kendi mahallesinin özgürlük taleplerini dile getirmekle yetinmektedir.

Türkiye'de yarın iktidar değişse, Sözcü Gazetesi Sa-

EMRE SONCAN TUTUKLU GAZETECİ / SİLİVRİ CEZAEVİ

Emre Soncan'ın dergimize yazdığı mektup.

bah'ın, Fox haber bülteni A Haber'in yerini alır, düşünce ifade özgürlüğü ve ifade özgürlüğü konusunda da kayda değer bir gelişme yaşanmaz...

Büyük romancı Yaşar Kemal, Sovyetler Birliği'ni dünya sosyalizminin kamburu olarak nitelendirmişti. Türkiye'de kendini 'hükümet karşıtı' olarak konumlandıran gazetecilerin çoğunluğu da gerçek bir muhalif medyanın kamburudur.

Dostoyevski, 'Kimin kalbi varsa, o acı çekecektir' der. Türkiye'de hükümet medyasının da muhalif medyanın da kalbi yoktur. Acı çekmesini bilmedikleri için, hapishanelerdeki binlerce insanın acısını da hiçbir zaman anlayamayacaklardır.

Sözün özü, hükümet ancak bağımsız ve özgürlükçü bir medyayla, cesur ve vicdanlı gazetecilerle denetlenebilir, dengelenebilir. İşte bu bağımsız ve özgürlükçü medya, şu an Türkiye için hayaldir. Bu hayalin gerçekleşmesi için de, gazetecilerin hapishaneden çıkmasını beklemekten başka çaremiz yok...

Ve ne yazık ki, biz uzunca bir süre daha buradayız...

Emre Soncan, Tutuklu gazeteci,
Silivri Hapishanesi, Eylül 2020

Emre Soncan kimdir?

Emre Soncan 1982 Bursa doğumlu. Bahçeşehir Üniversitesi İletişim Fakültesi mezunu. Marmara Üniversitesi Gazetecilik Bölümü'nde yüksek lisans yaptı. Gazeteciliğe 2004 yılında başladı. Stajyer olarak CNN Türk'te kısa bir süre çalıştıktan sonra Zaman Gazetesi Haber Merkezi'nde muhabirliğe başladı. İstanbul'da politika alanında haberler yapan Soncan, çok sayıda ses getiren röportaja ve özel habere imza attı. 2009 yılında Zaman Gazetesi Ankara Haber Merkezi'nde görevlendirildi. Ankara'da savunma ve güvenlik alanlarında özel haberler yaptı. 2011 yılında, 2 yıl önce hayatını kaybeden Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu'nun şüpheli ölümünü anlatan "Keş Dağında Bir Alperen" isimli ilk kitabını yayımladı. 2012 yılında Zaman Gazetesi'nin Cumhurbaşkanlığı muhabiri olarak görevlendirildi. Dönemin Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ü takip etti ve 2014 yılında Gül'ün Cumhurbaşkanlığı günlerini anlatan "Araf'ta 7 Yıl" isimli ikinci kitabını yayımladı.

Bu sürede savunma muhabirliğini bırakmadı. Savunma sanayii, askeri projeler, ihaleler, yolsuzluklar ve yakın tarih üzerine haberler yazdı.

Bu dönemde, 'Güvenlik Stratejileri' alanında doktora çalışmasına da başladı. Fakat 15 Temmuz 2016 darbe girişiminin ardından 25 Temmuz 2016 tarihinde çok sayıda gazeteci ile birlikte gözaltına alınan Soncan, 4 gün sonra tutuklanarak Silivri Cezaevi'ne kondu. Doktora çalışması da yarıda kaldı.

Emre Soncan, savunma alanında Türkiye'nin en iyi muhabirlerden biri. Hem akademik yönü olan hem de saha tecrübesi olan başarılı bir gazeteci. Titiz, çalışkan, üretken, analitik bir gazeteci olarak tanınıyor. 7.5 yıl hapse mahkûm edilen Emre Soncan, 4 yılı aşkın bir süredir cezaevinde.

MEVLÜT ÖZTAŞ'IN CEZAEVİ GÜNLÜKLERİNDEN

BİR GAZETECİNİN GÜN GÜN LME GİDİŞİ

Gazeteci Mevlüt ztaŐ, suçsuz olarak tam 874 gün cezaevinde tutuldu. Cezaevine girdiğinde sağlıklı olan ztaŐ, önce böbreklerini kaybetti, ardından pankreas kanserine yakalandı. 19 AĞustos 2020 tarihinde hayata veda etti. Gazeteci ztaŐ, kaleme aldığı günlüklerinde gün gün lme gidişini yazmış. Bu dosyada ztaŐ'ın cezaevinde yaşadıklarını okuyacaksınız.

Cihan Haber Ajansı UŞak Muhabiri Mevlüt ztaŐ. FOTOĞRAF: MEVLÜT ÖZTAŞ ARŐIVI

ŞEMSİ AÇIKGÖZ

Gazeteciliğe 1995 yılında başlayan Mevlüt Öztaş, Cihan Haber Ajansı'na bağlı olarak çeşitli şehirlerde gazetecilik yaptı. En son görev yeri Uşak'ta, yaptığı haberler sebebiyle 1 Şubat 2018 tarihinde tutuklanan Öztaş'a yaptığı haberler, sosyal medya paylaşımları ve siyasilere görüşmeleri dışında bir suçlama (!) yönlendirilmedi.

Cezaevine sağlam giren Öztaş'ın, önce bir böbreği çalışmamaz duruma geldi, diğer böbreği de yüzde 13 oranında fonksiyonunu yitirdi. Daha sonra hipertansiyon hastalığına yakalanan Öztaş, en sonunda pankreas kanseri oldu. 23 Haziran 2020 tarihinde kanserinin 'ölümcül' noktaya ulaşması sebebiyle mecburen tahliye edilen Mevlüt Öztaş için artık tedavi fırsatı kalmamıştı. Çünkü kanser 4. evreye ulaşmış ve bütün vücuduna yayılmıştı.

Kanserli olarak ailesiyle sadece 57 gün geçirebilen Öztaş, 19 Ağustos 2020 tarihinde hastanede vefat etti.

Öztaş, kaleme aldığı günlüklerde gün gün ölüme gidişini yazmış. İşte Öztaş'ın günlüklerinden derlediğimiz cezaevi notları.

'MASAK suçsuzluğumu ispat ediyor'

15 MART 2018 (mahkemeye verdiği dilekçeden): MASAK (Mali Suçları Araştırma Kurulu) raporu, suçsuzluğumu ispat etmektedir. Çünkü orada belirtildiği üzere, ben sadece Uşak Gazeteciler Cemiyeti ve Uşak Yayıncılar Birliği'ne üyeyim. Bunun haricinde herhangi bir örgüte üyeliğim bulunmamaktadır.

'Oğlunda konuşma problemi ortaya çıktı'

İki kızım üniversitede bir kızım da lisede okumaktadır. Üç buçuk yaşında bakıma muhtaç bir oğlum var. [Öztaş'ın oğlu Ali Yekta'da, babasının cezaevine konulmasından sonra konuşma problemi baş gösterir.] Eşime 2013'te Hepatit teşhisi konuldu. Eşim rahatsızlığı sebebiyle herhangi bir işte çalışmaması gerekirken, hem ailemizin hem de benim ihtiyaçlarım için, iş bulabilirse gündelik işlerde çalışmaktadır. Bu sıkıntılı günlerinde onlara destek olmak istiyorum ve tahliyemi talep ediyorum.

'Aile bütünlüğümüz bozuldu'

10 TEMMUZ 2018: 160 gündür tutukluyum. Evli ve dört çocuk babasıyım. Eşim hasta. Ailemin bir geliri yok. Aile bütünlüğümüz bozuldu. Çocuklarımı uzun zamandır göremediğim için psikolojileri bozuldu.

12 TEMMUZ 2018: Rahatsızlığım sebebiyle doktora gittim.

26 TEMMUZ 2018: Doktora gittim ve tahlil için kan örneği verdim.

'Hasta mahremiyetine saygı duyulmadı'

27 TEMMUZ 2018: Rahatsızlıklarım sebebiyle göz, üroloji ve nefroloji doktorlarında muayene oldum. Muayene sırasında kelepçelerimin çıkarılması ve doktor-hasta mahremiyeti gereğince doktorla yalnız görüşme taleplerim reddedildi.

'Ameliyat olmak istemiyorum'

30 TEMMUZ 2018: Hastalıklarımın teşhisi için kan ve

idrar numuneleri verdim ve ultrason çektirdim.

Cezaevi şartları çok kötü. Sular sık sık kesiliyor, koğuş hijyenik değil. Sıcak su, günlük sadece 45 dakika akıyor ve koğuştaki 21 kişi bu kadar sürede banyo yapmak zorunda. 8 kişinin kalabileceği koğuşta 21 kişi kalıyoruz. Tuvalet ihtiyacı için bir saat sıra bekliyoruz. Kiyafetlerimi ve şahsi eşyalarımı koyabilecek bir dolabım yok. Koğuşta toplam beş dolap var.

Doktor sol kasığımdaki fitik sebebiyle ameliyat olmam gerektiğini söyledi. Fakat aynı koğuşta kaldığımız bir arkadaşım, hastane şartlarının çok kötü olması sebebiyle, ameliyat sonrası enfeksiyon kapıldığını ve felç olma tehlikesi olduğunu beyan etti. Bu endişe ve korku sebebiyle ameliyat olmak istemiyorum.

'Sağ böbreğim işlevini yitirdi'

1 KASIM 2018: Kronik böbrek yetmezliği ve hipertansiyon hastalığı teşhisi konuldu. Sağ böbreğim işlevini yitirdi, sol böbreğim ise yüzde 87 kapasite ile çalışmakta.

2 KASIM 2018: Doktora gittim. Yarın tekrar gelmemi ve diyetisyene sevk edeceğini söyledi. Bunu talep ettiğim zaman cezaevi sağlık görevlisi Turgay isimli kişi tedaviye gitmemi engelledi ve beni doktora göndermedi.

17 OCAK 2019: Doktora gittim. Tansiyon ve mide ilacı aldım.

1 ŞUBAT 2019: Rahatsızlığım sebebiyle doktora gittim. Ürikoliz ilacı verildi.

14 ŞUBAT 2019: Tansiyon için doktora gittim. Tansiyon ve demir ilacı aldım.

28 ŞUBAT 2019: Rahatsızlığım sebebiyle doktora gittim. Tansiyon: 11/6, Kilo: 69.

7 MART 2019: Rahatsızlığım sebebiyle doktora gittim.

14 MART 2019: Doktora gittim. Tansiyon: 90/50, Kilo: 72. Mide ilacı aldım.

28 MART 2019: Doktora gittim. Kasık fıtığı ameliyatı için Afyon Kocatepe Üniversitesi'ne sevk edildim.

'Tutukluyum ama hiç bir suç gösterilemiyor!'

10 HAZİRAN 2019: 'Silahlı terör örgütü üyeliği' suçlamasıyla tutukluyum. Fakat bu suçlamaya delil oluşturabilecek silah, mermi, teçhizat, örgüt şeması, yaptığım bir silahlı terör eylemi, bilerek işlediğim bir suç gösterilememiştir. Çünkü yoktur. Çalıştığım Cihan Medya valilik, belediye, emniyet müdürlüğünün protokol listesinde bulunan ve sürekli basın daveti ve bilgilendirme gönderilen Turkuaz Medya, Doğan Medya ve Demirören Medya gibi 'yasal' bir kuruluştur.

30 EYLÜL 2019: Rahatsızlığım sebebiyle doktora gitmek istiyorum. (Not: Talebime cevap verilmedi.)

'Suçum gazetecilik yapmak!'

30 EKİM 2019: Hakkımdaki iddialar şunlar: 1) Haber amaçlı yaptığım görüşmeler. 2) Cihan Medya'da çalışmış olmam. 3) Hükümete karşı muhalif haber yapmam. 4) Haber amaçlı, adliye önündeki protesto eylemini takip etmem. 5) Yaptığım haberlerin sosyal medyada paylaşılması. 6) Hazırladığım bazı eğitim haberleri. 7) Haber amaçlı yaptığım telefon görüşmeleri. 8) Çalışmamın karşılığı olarak maaşımın, devlet onaylı bir banka olan Bank Asya'ya yatırılması.

'Dilekçelerime cevap verilmiyor'

**MEVLÜT ÖZTAŞ,
HERHANGİ BİR
DİSİPLİN SUÇU VEYA
KINAMA ALMAMA-
SINA RAĞMEN TEK
KİŞİLİK HÜCREYE
KONULDUĞUNU VE
KALDIĞI HÜCRENİN
ÇOK TOZLU VE SOĞUK
OLDUĞUNU BELİRTİ-
YOR, “NEFES ALMAK-
TA ZORLANIYORUM.
İYİLEŞME OLANAĞI
BULUNMAYAN BİR
HASTALIĞA KAPIL-
MAKTAN ENDİŞE
DUYUYORUM.”**

1 KASIM 2019: Kurum müdürüne yazdığım ve cevap alamadığım dilekçe-lerim: 3 Aralık 2018 tarihli battaniye talep dilekçesi, 25 Mart 2019 tarihli dilekçe, 13 Mayıs 2019 tarihli dilekçe, 22 Mayıs 2019 tarihli dilekçe, 11 Temmuz 2019 tarihli dilekçe, 18 Ekim 2019 savunmamın aileme verilmesiyle ilgili dilekçe, 31 Ekim 2019 battaniye talep dilekçesi.

11 KASIM 2019: Yönetimden mahkeme savunmamın çıktısını yazıcıdan alabilmek için 17 Eylül, 20 Eylül, 2 Ekim ve 10 Ekim 2019 tarihlerinde olmak üzere dört kere dilekçe verdikten sonra çıktı alabildim. Lakin bu da işe yaramadı çünkü savunmamı gönderdiğim zaman hakkımda karar verilmişti bile.

‘Gazetecilik yaptığım için cezalandırılıyorrum’

2 OCAK 2020: 24 Aralık 2019’daki mahkemede tutukluluğumun devamına karar verildi. 703 günü tutuklu, 1541 gündür yargılanıyorum. Fakat bu süre içinde bir tane bile somut suç unsuru dosyama konulamadı. Ben gazeteci olduğum için yargılandım ve mesleğimi icra ettiğim için cezalandırılıyorrum.

14 OCAK 2020: Afyon Devlet Hastanesi’ne gittim ve doktorlar idrar tahlili için numune istedi. Tuvalet gitmek istedim fakat güvenlik görevlileri tuvalet gitme izin vermedi, ayakta idrar örneği vermek zorunda kaldım. Hasta mahremiyeti ihlal edildi.

17 OCAK 2020: Doktora gitmek istedim. Tansiyon hastası olmama rağmen kabul edilmedi.

31 OCAK 2020: Rahatsızlığım sebebiyle doktora gittim.

‘Tek kişilik hücreye konuldum’

11 ŞUBAT 2020: Sadece bilgi alma amaçlı yazdığım dilekçe sebebiyle tek kişilik hücreye konuldum.

‘Günlük 2 litre su içmem gerekiyor ama su yok’

13 ŞUBAT 2020: Tek kişilik hücrede kalıyorum. Böbrek hastasıyım ve her gün 2 litre su içmek zorundayım. Fakat 2 günde 1 litre su içebildim. İçme suyuna ulaşma imkânı sağlanmıyor. Hücredeki su bataryası da arızalıdır.

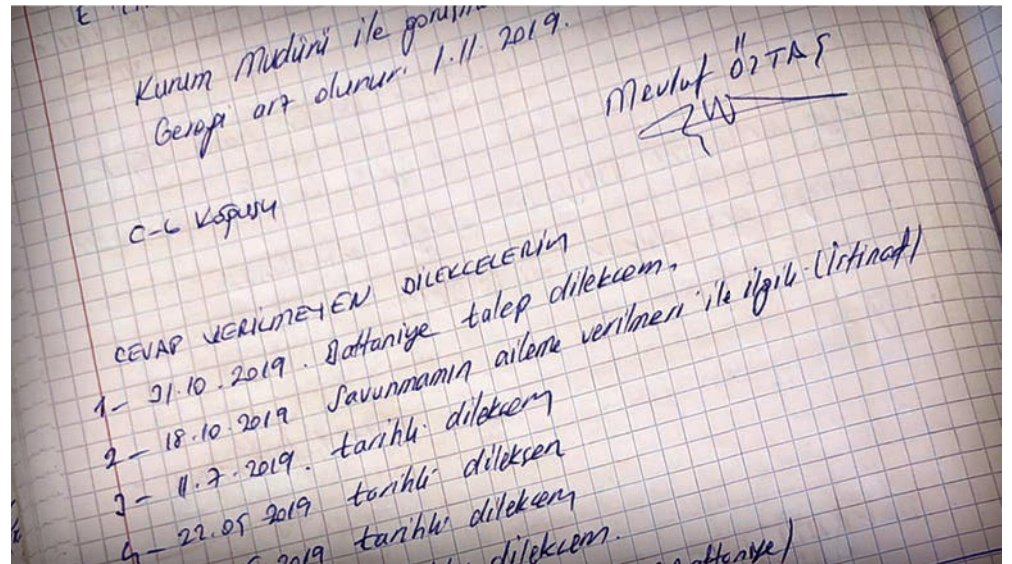
18 ŞUBAT 2020: Tutuklandıktan tam 24 ay 2 hafta 3 gün sonra (747 gün), verilen 9 yıl 3 ay hapis cezasının gerekçeli kararı elimе ulaştı.

‘Boğulma tehlikesi yaşıyorum’

19 ŞUBAT 2020: (Cezaevi yönetimine verdiği dilekçeden) 11 Şubat 2020 tarihinden itibaren, herhangi bir disiplin suçu ve kınama almamama rağmen tek kişilik koğuşa alındım. Çeşitli sağlık problemlerim var. Mide fıtığı ve reflü ameliyatı oldum. Reflü tekrar nüksetti ve uyurken mide suyu nefes boruma kaçıyor ve boğulma tehlikesi yaşıyorum. Cezaevinde iki defa bu tehlikeyi yaşadım ve koğuş arkadaşlarımdan yardım ile atlattım. Ayrıca hipertansiyon, astım ve böbrek hastasıyım. Kaldığım ortamın temiz ve sıcak olması gerekiyor. Burası çok tozlu ve soğuk. Nefes almakta zorlanıyorum. İyileşme olanağı bulunmayan bir hastalığa kapılmaktan endişe duyuyorum. Hücrede kalma uygulamasının sonlandırılmasını istiyorum.

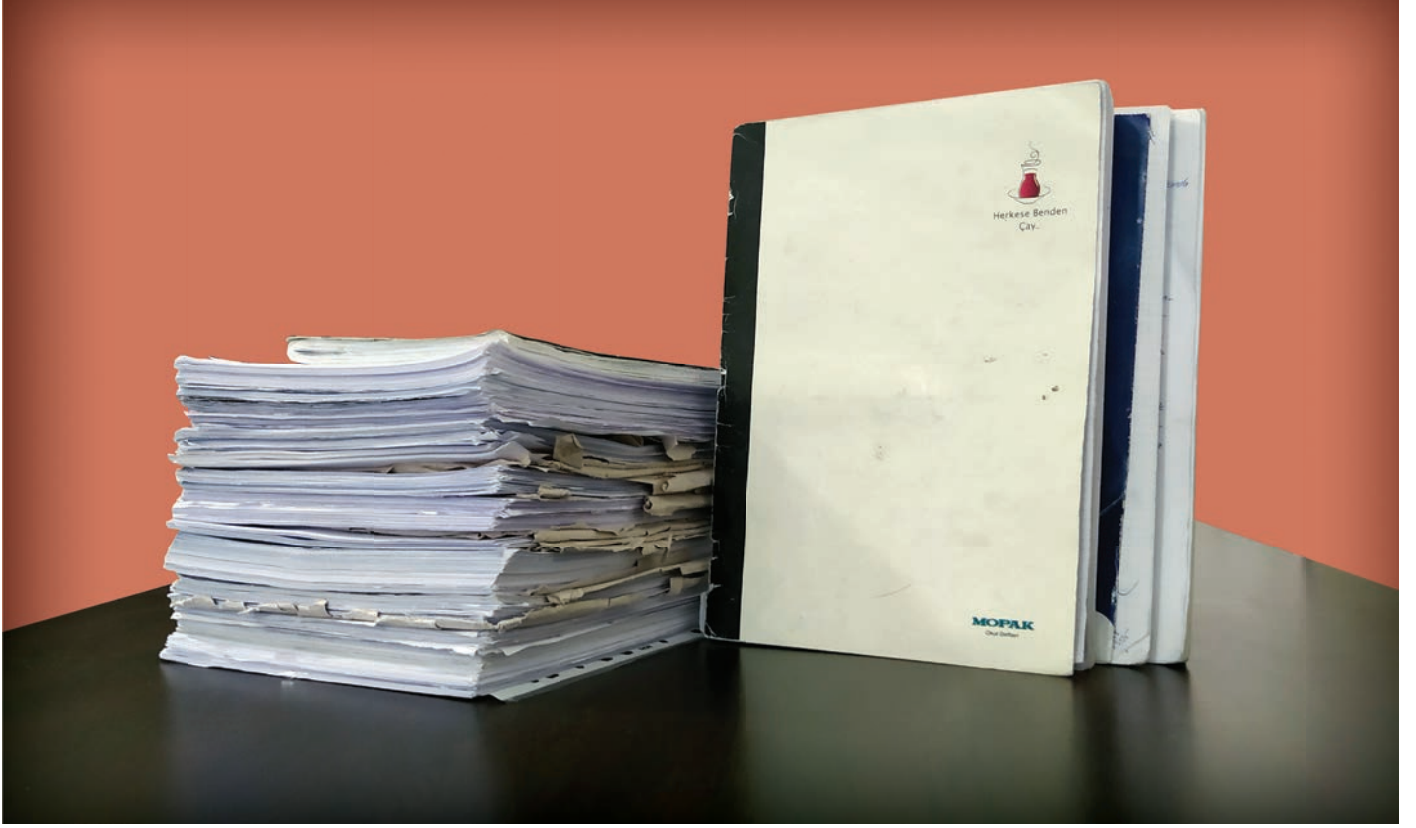
‘Organlarımın işlevini yitirmesinden korkuyorum’

20 ŞUBAT 2020: 49 yıllık hayatımda hiçbir suça bulaşmadım. Bana isnat edilen suçlarla yakından uzaktan hiçbir ilgim yoktur. Hele ‘silahlı terör örgütü üyeliği’

Mevlüt Öztaş cezaevinde de adeta gazetecilik yapmış ve bütün yaşadıklarını not etmiş.

FOTOĞRAF: MEVLÜT ÖZTAŞ ARŞİVİ

suçu beni kahrediyor. Ben sadece gazetecilik yaptım. Gözaltına alındığım ilk günden beri avukatıma ulaşımım engellendi, dijital materyallerimin imajı-kopyası evimde alınmadı, aleyhime tanıklık yapan kişilerle mahkemede yüzleştirilmedim. Tutuklu bulunduğum cezaevinde astım, reflü, göz bozukluğu, kronik böbrek yetmezliği, hipertansiyon, sol kasık fıtığı hastalıkları ortaya çıktı.

Telifisi mümkün olmayan sağlık problemlerimin ağırlaşmasından ve yenilerinin eklenmesinden, organlarımın birinin daha işlevini yitirmesinden endişe duyuyorum.

Ben terörist değilim. Eli kanlı çocuk katillerine verilen cezanın bana da verilmesi beni kahrediyor.

21 ŞUBAT 2020: Rahatsızlığım sebebiyle doktora gitmek için dilekçe yazdım.

Suçlama: Haber için milletvekilleri ile görüşme yapmak

2 MART 2020: (Mahkemeye yazdığı dilekçeden) Bana yöneltilen suçlama; dönemin MHP Milletvekili Durmuş Yılmaz, CHP Milletvekili Özkan Yalım gibi kişilerle haber amaçlı görüşmemin dökümüdür. Bu arada ben bir gazeteci olarak AKP'li belediye başkanı Nurullah Cahan, Uşak Mil-

letvekilleri İsmail Güneş ve Mehmet Altay, İl Başkanı Basri Yıldırım ile de görüştüm. Fakat bu görüşmelerimin dökümü bana gösterilmedi. Kaldı ki bunlar suç mudur?

Sonuç olarak, ben sadece gazetecilik yaptım. Die Welt Gazetesi Türkiye muhabiri Deniz Yücel'e uygulanan adaletin bana da uygulanıp beraatıma ve tahliyeme karar verilmesini istiyorum.

'Koronavirüs sebebiyle herkesin psikolojisi bozuldu'

12 MART 2020: Cezaevlerinde korona virüsü ile ilgili yeterli tedbir alınmıyor. Bütün hükümlü ve tutuklular aynı telefonları kullanıyor ve bu telefonlar dezenfekte edilmiyor. Cezaevlerindeki bu tedbirsizlik panik ataklara sebep oldu, herkesin psikolojisi altüst oldu.

'Vücutumda sarılık başladı'

29 MART 2020: Bugün acil olarak hastaneye kaldırıldım. Böbrek yetmezliğinin yanı sıra karaciğer yetmezliği sebebiyle vücutta sarılık başlamış.

'Amacım hayatta kalma'

30 MART 2020: (Mahkemeye verdiği dilekçeden) 11 Mart 2020 tarihinde ülkemizde ilk Korona vakası meydana gelmiş ve bu cezaevindeki

insanları ve özellikle beni son derece endişelendirmiştir. Çünkü bilim insanları, ölenlerin yüzde 73.8'ini 'hipertansiyon' hastalarının oluşturduğunu ifade etmişlerdir. Kronik böbrek yetmezliği ve hipertansiyon hastası olduğum için ben de risk grubundayım. Cezaevindeki gardiyanlar sürekli tutuklu ve mahkûmlarla temas halinde, onlarda çıkacak bir virüs bütün cezaevinin hasta olması anlamına gelir.

Amacım hayatta kalmak. Şu anda ölümlerle karşı karşıyayım. Adli kontrol tedbirleri çerçevesinde tutuksuz yargılanma talep ediyorum.

'Bugün ameliyat olacağım'

31 Mart 2020: Pankreas kanalı tıkanmış, karaciğer yetmezliği oluşmuş ve bu da sarılığa ve iç kanamaya sebep olmuş. Doktor, "Tıkanıklığa sebep olan maddenin ne olduğu patoloji sonucuna göre belli olacak" deyince kanser olduğumu anladım.

6 NİSAN 2020: Çok halsizdim. Tekerlekli sandalye ile doktora gittim. Doktor ambulans çağırdı. Fakat cezaevi yönetimi, beni hastaneye ambulansla değil cezaevi aracı ile gönderdi.

Durumun ciddiyetinden dolayı beni Ankara Şehir Hastanesi'ne sevk ettiler. Ambulansta ellerim sedyeye

Mevlüt Öztaş: Çocuklarımla, özellikle Ali Yektam'la doya doya oynayamadım. O, 18 aylıkken bir eşkiyaymışım gibi tutukladılar beni. Doya doya sarılıp koklayamadım. Baba oğula, oğul babaya hasret 47 ay eziyet ettiler bize.

kelepçeli olarak seyahat ediyorum. Hastaneye gelince burada mahkûm koğu su olmadığı için beni almadılar. Birkaç saat mücadele edildi fakat kabul etmediler. Buradan, ellerim kelepçeli olarak iki asker eşliğinde Dışkapı Yıldırım Beyazıt Hastanesi'ne gittik.

İyice halsizleştim ve oturduğum tekerlekli sandalyede bayılmışım. Sedyede tahliller yapılmaya başlandı. Konuşulanları az da olsa duyabiliyorum fakat sorulan sorulara cevap veremiyorum. Dışkapı mahkûm koğuşuna geldik ve burada biraz ayıldım. Burada da önce evrak eksik olduğu için kabul etmediler. Doktorlardan sevk evrakları geldikten sonra hastaneye yatırdılar.

Hava bana çok soğuk geliyor, çok

üşüyorum. Bir battaniye daha rica ettim. Getirilen yemekleri de zor yiyebiliyorum.

'Ali Yektam'la doya doya oynayamadım'

24 NİSAN 2020: Çocuklarımla, özellikle Ali Yektam'la doya doya oynayamadım. O, 18 aylıkken bir eşkiyaymışım gibi tutukladılar beni. Doya doya sarılıp koklayamadım. Baba oğula, oğul babaya hasret 47 ay eziyet ettiler bize.

25 NİSAN 2020: Onkoloji servisinde iki ünite kan verdiler.

'Hayatım bir film şeridi gibi geçiyor gözlerimin önünden'

27 NİSAN 2020: İlk kemoterapi tedavim bugün saat 16'da başladı ve 22'de sona erdi. En az dört kür uygu-

lanacak. Sonuca göre gerekirse iki kür daha uygulanacak. Dört kür alırsam 96 gün, altı kür alırsam 144 gün daha Ankara'da hastanede kalacağım anlamına geliyor bu.

Allahım! Hem mahpusum hem hastayım hem de ailemden ayrım.

Hastalığım sebebi ile mi bilmiyorum ama çok duygusallaştım. Şu an ailem ve hayatım hapishane duvarına yansıtılmış bir film şeridi gibi geçiyor gözlerimin önünden.

28 NİSAN 2020: Kemoterapinin 1. kürünün 2. seansını aldım.

29 NİSAN 2020: Kemoterapinin 1. kürünün 3. seansını aldım. 21 gün sonra ikinci kür başlayacak.

30 NİSAN 2020: Sağlık kuruluna çıkardılar. Hipertansiyon, böbrek yet-

mezliği ve pankreas kanserim sebebiyle cezaevinde kalıp kalamayacağımı değerlendirecekler.

6 MAYIS 2020: Karaciğerimde 14 mm çapında bir ur olduğunu öğrendim.

8 MAYIS 2020: Kan ve idrar tahlili, tansiyon ve nabız ölçümleri yapıldı. Akciğer röntgen filmim çekildi. Ateşim ise 37.8. Hastanedekiler durumumdan dolayı paniklediler, duruma müdahale ettiler.

'Kızlarımın gayretiyle hastanede tedavi görüyorum'

9 MAYIS 2020: Kemoterapi üçüncü seanstan sonra her gün kan almaya başladılar. Doktorlar kollarımdan her gün iğne vurmaya başladı. Kızlarıma teşekkür ediyorum. Onların gayret ve duası ile hastanede tedavi görüyorum. Yoksa beni bu durumda tekrar cezaevine göndereceklerdi. Allah onlardan razı olsun.

'Saçlarım dökülmeye başladı'

10 MAYIS 2020: Bugün saçlarım dökülmeye başladı. Lavaboda ellerimi saçlarıma götürdüm, avuçlarım saçlarımla doldu. Sonra saçlarımın dolu olduğu lavaboyu temizledim. Ellerimle saçlarımı tekrar tadarım, dökülmeye devam ediyor. Rahat etmedi içim ve saçlarımı yıkadım bu sefer. Maalesef dökülme devam ediyor. İşte o zaman kanser olduğumu kabullendim. Şimdiye kadar kendimi kanser değilmişim gibi hissetmeye çalıştım. Halbuki iki haftadır her gün bir tüp kan alıyorlar, sağ ve sol omuzlarımdan iğne vuruyorlar, serum takıyorlardı. Bunlar olurken dahi kanser olduğumu hissetmemiştim. Ama bir kıl her şeyi değiştirdi.

İnanılacak gibi değil ama tam 34 yıl önce apandisit ameliyatı olduğumda sağ ve sol kalçamdan 9 gün boyunca ağrı kesici iğne yapmışlardı. İğne yerlerimin acısını hissediyordum nedense. Ağrılar sebebiyle gece uyuyamadım.

"Zalim sanır ki bize zulmediyor. Hayır. Bize olan o zulüm durmaz geçer, fakat onun boynunda ebedi kalır." (Sadi Şirazi)

'Dün evlilik yıl dönümümüzdü'

17 MAYIS 2020: Dün evlilik yıl dönümümüzdü. Dört yıldır eşimden ve çocuklarımdan ayrım. Bu ayrı kaldığım her bir yılın, her bir ayın, her bir haftanın, her bir günün, her bir saatin, her bir dakikanın, her saniyenin, her bir salisenin adedi kadar bizi bu duruma düşüren zalimleri, zalim yandaşlarını Allah kahretsin. Bize iftira atıp, 'terörist' diye sevdiklerimizden ayıranlar gün yüzü görmesinler.

20 MAYIS 2020: Bugün kemoterapinin

2. kürünün 1. seansı verildi. İki ünite de sarı serum takıldı.

22 MAYIS 2020: Kemoterapinin 2. kür 3. seansı bitti. Duş yaptım. Saçım, sakalım ve vücudumdaki kıllar suyla beraber beni terk ediyor. Doktor beş gün devam edecek bir tedavi uyguluyor. Bugün ikinci gün. Kendimi çok yorgun hissediyorum. Yataktan sadece ibadet ve yemek için kalkabiliyorum.

'Dört bayramdır çocuklarıma hediye alamadım'

Bugün Ramazan Bayramı ve ben dördüncü Ramazan Bayramı'nı da ailemden uzakta ve yalnız geçiriyorum. Bir ben ve dört duvar. Konuşabileceğim kimse yok. Sadece tahlil ve kontrol için gelen sağlık ekipleri ve yemeği getiren gardiyanlar... Rahmetli babam her bayramda aile fertlerine bayramlık elbise alırdı. Ben evlatlarıma kaç bayramdır hiçbir şey alamadım. Bundan dolayı hepinizden özür diliyorum.

'Bir melemen olsa, yanında da çay!'

27 MAYIS 2020: Bugün hastanedeki 59. günüm. İki gündür hayalen melemen yapıyorum. Yanında bir de çay olsa. Cezaevinde yaptığım melemeni özledim. Evimde melemen yapacağım günleri hayal ediyorum. Bir de sucuklu yumurta. Bunları düşününce iyice acıktım...

31 MAYIS 2020: Hastanedeki mahkûm koğuşundan taburcu oldum ve Sincan L3 Tipi Kapalı Cezaevi'ne getirildim. A3 koğuşuna konuldum. Koğuş üç kişilik fakat korona sebebiyle yalnız kalıyorum.

Mevlüt Öztaş'ın günlüğünü yazdığı defterindeki son cümle şöyle: "Hayat tekrarı olmayan bir süreçtir ve 'keşke'ler hiçbir şeyi geri getirmez."

YAŞADIĞI OLUMSUZLUKLARA RAĞMEN UMUDUNU YİTİRMEYEN ÖZTAŞ; SAÇLARININ DÖKÜLMEME BAŞLAMASIYLA KANSER OLDUĞUNU ANLAR, "ELLERİMİ SAÇLARIMA GÖTÜRDÜM, AVUÇLARIM SAÇLARIMLA DOLDU. İŞTE O ZAMAN KANSER OLDUĞUMU ANLADIM."

Belarus'ta medyaya karşı savaş sürüyor

“İktidar, sadece Ağustos-Eylül aylarında, 215 gazeteciyi gözaltına aldı. Birçok meslektaşımız cezaevlerinde 5 ila 30 gün geçirdi. 54 gazeteci güvenlik görevlileri tarafından ağır şekilde dövüldü veya plastik mermiyle yaralandı.”

BORIS GORETSKIY / BAJ BAŞKAN YARDIMCISI

Gazeteci Semen Pegov Minsk'te gözaltına alınırken. FOTOĞRAF: DMITRIY BRUŐKO, TUT.BY

Belarus'ta medyaya yönelik baskılar, bu yıl Mayıs ayında, cumhurbaşkanlığı kampanyasının ilan edilmesiyle başladı. Bankacı Viktor Babariko, blog yazarı Sergey Tihanovskiy (kocasının tutuklanmasından sonra eşi Svetlana Tihanovskaya cumhurbaşkanı adayı oldu) ve diğerleri 26 yıldır iktidarda olan Aleksandr Lukaşenko'ya meydan okumaya karar verdi.

İlk günlerden itibaren seçim öncesi toplantıları takip eden gazeteciler, izinsiz mitinglere katıldıkları iddiasıyla gözaltına alındı ve cezaevlerine gönderildi.

Bir sonraki baskı dalgası, Minsk'te ve diğer şehirlerde kendiliğinden gelişen protestoların yapıldığı Temmuz ortasında geldi. Söz konusu eylemler sırasında farklı medyadan onlarca gazeteci gözaltına alındı, karakollara götürüldü ve ekipmanlarına el konuldu.

İktidar Temmuz ayından bu tarafa yabancı gazetecilere akreditasyon vermeyi bıraktı. Belarus'ta böyle bir akreditasyon zorunludur; akreditesiz çalışan, yabancı meslektaşlarımız gözaltı ve yargılama tehdidiyle karşılaşılıyor. Yüzlerce yabancı gazeteci akreditasyon alamadı ve Minsk'e girişi engellendi. Yine de gitmeye karar veren yaklaşık 50 gazeteci sınırda gözaltına alındı ve ülkeye girişlerine izin verilmedi.

Medya üzerindeki baskı seçim kampanyasının bitiminde zirveye çıktı. Bölgelerdeki gazeteciler oylama gününden önce önleyici tedbir olarak tutuklandı, yabancı televizyon kanallarının film ekipleri gözaltına alındı ve sınır dışı edildi.

9 Ağustos'tan beri her gün gözaltına alınan ve dövülen gazeteci sayısı onlarca kişiye ulaştı. İktidar tarafından gerçek bir

şiddet dalgasına maruz kaldık: Basın mensuplarının hedef gözeterek dövülmesi, plastik mermilerle ateş edilmesi, gözaltına alınması, ülkede 3 gün boyunca internetin tamamen kapatılması, yüzlerce engellenen web sitesi.

Düşünün: 10 Ağustos akşamı hâlâ hafif. İnsanlar protesto etmek için toplanıyor. İnsan gruplarına plastik mermiyle ateş eden silahlı güvenlik güçleri, Belarus Gazeteciler Derneği'nin ofisine geliyor. Asker, mavi bir basın yeleği, döşünde basın kartı asılı ve elinde bir telefon olan gazeteci "Bizim Niva" (Nasha Niva) Natalya Lubnevskaya'yı 10 metre mesafeden bacağından vurdu. Ağır yaralanan gazeteci, hastanede bir aydan fazla kaldı. Şu ana kadar bir tane bile güvenlik görevlisi karıştıkları şiddet eylemelerinden dolayı sorumlu tutulmadı. Hiç kimse.

Seçimlerden sonra.

Belarus'ta kitlesel protestolar devam ediyor. İktidarın baskısı aralıksız sürüyor. Gazeteciler neredeyse her gün gözaltına alınmakta. Meslektaşlarımız hapisanelere dolduruluyor. Devlet dışı birçok medyanın web sitesi engellendi ve Hükümet medyası, protestocuları, bağımsız basından meslektaşlarının onurunu ve itibarını aşağılayarak açıkça yalan söylemeye devam ediyor. Bu arada mahkemeler her geçen gün yeni gazetecileri tutukluyor.

Bu şartlar altında Belarus Gazeteciler Derneği olarak, Belaruslu meslektaşlarıyla dayanışma içinde olduğunu söyleyen herkese minnettarlığımızı ifade ediyoruz. Lütfen Belarus konusunda sessiz kalmayın! Desteğiniz bizim için çok önemli!

Her zaman Baj.by web sitemizden Belarus medyası ile ilgili haberleri okuyabilirsiniz.

İktidardan yana değilsen Türkiye’de gazeteci olmak tehlikelidir!

“Yıl 2016. Hakkari’de çekilen görüntüler Türkiye’nin gündemi-
ne düşmüştü. Haberde Özel Harekat Timi, genciyle yaşlısıyla
50’den fazla işçiyi ters kelepçeleyip yere yatırmış ve “...Türk’ün
gücünü göreceksiniz...” diyordu. Haberi yapan gazeteci Nedim
Türfent bu haber üzerine tutuklandı ve yıllardır cezaevinde.”

İSMAİL SAĞIROĞLU

Başlıktaki yorum, gazeteci Nedim Türfent’in 8 yıl 9 ay-
lık hapis cezası mahkeme tarafından onaylanınca bir
forum sitesi olan ekşisözlük kullanıcısı tarafından
yapıldı. Halbuki bundan 3 yıl önce Türfent, 13 ay cezaevinde
kaldıktan sonra çıkarıldığı ilk mahkemede şunları söylü-
yordu, “Nasıl fırıncı ekmeğe yapar, doktor ameliyat yaparsa,
gazeteci de haber yapar.” (1)

Hakim karşısına çıkmadan ceza!

İlk duruşmadan sonra, 5 duruşma daha yapıldı. Türfent
bir kez bile hâkimin yüzünü görmedi, Hakkari’de görülen
duruşmaların tamamına Van’da tutuklu bulunduğu cezae-
vinden Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS) üzerinden
katıldı. 20 tanığın beyanı üzerine “silahlı terör örgütüne
üye olmak” ve “zincirleme bir şekilde terör örgütünün pro-
pagandasını yapmakla” suçlandı. Hakkındaki suçlamalara
dayanak gösterilen ifadelerin sahibi oldukları iddia edilen
‘tanıklar’ duruşmalarda, Nedim Türfent ismini ilk kez duy-
duklarını, ifadelerini işkence altındayken zorla imzaladık-
larını söylediler. Mahkeme, duruşma salonunda duyduğu
tanık ifadelerine değil, aynı tanıkların ‘işkence altındayken
verdiği ifadeler’ itibar etti. Türfent, “silahlı terör örgütü

üyeliği” suçlamasıyla sekiz yıl dokuz ay hapis cezasına çarp-
tırıldı. (2)

PEN’den onursal üyelik

Türk mahkemelerinin “suçlu”, “terörist” olarak gördüğü
Türfent’e en son İngiltere PEN, onursal üyelik verdi. “Üyele-
rimiz arasında Nedim olduğu için gurur ve onur duyuyoruz.
Özgürlükleri tamamen geri kazanana kadar yanında olma-
ya devam edeceğiz.” dedi. (3)

“İşkence gördüm”

Türfent, mahkemede yaptığı savunmalarda, “Gözüme
alınırken işkence gördüm. Yüzleri maskeli polis memur-
ları dipçik ile vücudumun arka tarafından taciz ettiler. Bir
güvenlik görevlisi ayağı ile kafama basıp selfie çekti. Gör-
düğüm işkenceye dair darp raporları mevcuttur. Öldürülen
insanların fotoğraflarının paylaşıldığı JİTEM isimli Twitter
hesabından, fotoğrafım yayımlanarak ölümle tehdit edil-
dim.” (4) Şeklinde açıklama yapmış, yaşadığı zorlukları tek
tek anlatmıştı. Filmi başa alırsak, Türfent’in başına neden
bunlar geldi?

“Türk’ün gücünü göreceksiniz”

Yıl 2016. Hakkari’nin Yüksekova ilçesinde sokağa çık-

ma yasağı var. Bir inşaat şantiyesinde çekilen görüntüler Türkiye'nin gündemine düştü. Videoda Özel Harekat Timi genciyle yaşlısıyla 50'den fazla işçiyi ters kelepçeleyip yere yatırmış, "Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin gücünü göreceksiniz... Hepinizi tanıyorum ben... Kim ihanet ediyor, karşılığını görecek... Ne yaptı lan size bu devlet?.. Türk'ün gücünü göreceksiniz..." diyordu.

Haberi duyuran gazeteci Nedim Türfent'ti. Nedim Türfent, Dicle Haber Ajansı'nda çalışıyordu. "Türk'ün gücünü göreceksiniz" başlığıyla yayımlanan haberden hemen sonra "JİTEM" adlı sosyal medya hesaplarından ölüm tehditleri alan Türfent, çok geçmeden 12 Mayıs 2016 tarihinde Van girişinde gözaltına alındı, tutuklandı ve cezaevine gönderildi. (5)

Cezaevinde durumu nasıl?

Nedim Türfent yaklaşık 1605 gündür cezaevinde. Özellikle pandemiden sonra cezaevlerindeki durumu insanlara duyurmak için mektuplar yazıyor. Son mektubunda, kaldığı Van Cezaevi'nde su kullanımına sınır getirildiğini yazdı, "Bugüne kadar herhangi bir kısıtlama uygulanmayan suya, virüsün bu denli yaygınlaştığı dönemde sınırlama getirildi. Kişi başı 50 litre sıcak su ve 150 litre soğuk su kotası 23 Eylül itibarıyla devrede." dedi. Türfent ayrıca cezaevinde kişi başı 12 kitap kotası bulunduğunu, Yeni Yaşam Gazetesi'ne abone yapılmadığını ve muhalif TV kanallarının izletilmediğine vurgu yaptı. (6) Bir diğer mektubunda da mahkumlardan çok yüksek oranda elektrik parası alındığını, kafeteryada satılan ürünlerin çok kalitesiz ve pahalı olduğunu belirtti. (7)

Gözler AİHM'de

Türkiye'de yaşanan 15 Temmuz olaylarından sonra başlayan "Olağanüstü Hal" dönemiyle gazeteciler için çok zor

bir süreç başladı. Fiilen OHAL bitti denilse de aradan geçen 4 yılda uygulamalar, mahkeme kararları gösteriyor ki; bu süreç bitmedi. Dünyada en çok gazetecinin hapiste olduğu Türkiye'de (8) artık umutlar, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde. AİHM Başkanı Robert Spano'nun eylül ayında yaptığı 4 günlük Türkiye ziyareti, bir çok akademisyenin işten atıldığı İstanbul Üniversite'sinden fahri doktora alması, büyük bir güven bunalımı yarattı ve mahkemenin tarafsızlığını tartışmaya açtı. Fakat yine de yaşanan hukuksuzlukların AİHM'den döneceği umut ediliyor.

Son söz; Nedim Türfent'in avukatlığını üstlenen avukat Veysel Ok'tan, "Nedim, yaptığı haber nedeniyle ödüllendirilmesi gerekirken cezaevinde tutuluyor. Bizim AİHM'e çağırımız, Nedim'in davasının öncelikli şekilde incelenmesi ve hak ihlali kararı verilmesi yönünde. Türkiye hükümetinin ise bu haksızlığı, hukuksuzluğu derhal ortadan kaldırılmasını istiyoruz.

Nedim'in hikâyesi Türkiye'deki Kürt gazetecilerin hikâyesidir." (9)

Kaynaklar:

1 <https://m.bianet.org/bianet/insan-haklari/187443-gazeteci-turfent-davasinda-tahliye-yok-taniklar-iskenceyi-anlatt>

2 <https://www.mlsaturkey.com/tr/gazeteci-nedim-turfent-4-yildir-cezaevinde/>

3 <http://yeniyasamgazetesi2.com/pen-nedim-turfente-onursal-odul-verdi/>

4 <https://m.bianet.org/bianet/insan-haklari/187443-gazeteci-turfent-davasinda-tahliye-yok-taniklar-iskenceyi-anlatt>

5 <https://freeturkeyjournalists.ipi.media/tr/nedim-turfent-bir-gazeteci-davasi-onlarca-hukuksuzluk/>

6 <https://www.evrensel.net/haber/415337/tutuklu-gazeteci-nedim-turfent-yazdi-sistemantik-bir-tecrit-altindayiz>

7 <http://yeniyasamgazetesi2.com/nedim-turfent-tedbir-yok-tutuklulara-test-yapilmiyor/>

8 <https://jailedjournos.com/tutuklu-gazeteciler-listesi/>

9 <https://bianet.org/bianet/ifade-ozgurlugu/225770-gazeteci-nedim-turfent-1500-gundur-cezaevinde>

Avluya düşen top

“Gazeteci Ziya Ataman ile Van Yüksek Güvenlikle Cezaevi’nde iddik. Bayat ekmek veya gazetelerden yuvarlak toplar yapar, içine birbirimize yazdığımız notları koyar, üzerine de oda numarasını ilişitirir, var gücümüzle avludan avluya atardık. Bu bizim iletişim kanalımıza dönüşmüştü.”

İDRİS YILMAZ / SERBEST GAZETECİ *

Gazeteci İdris Yılmaz (ortada), cezaevinde arkadaşlarıyla cezaevi fotoğrafçısına böyle poz vermiş. FOTOĞRAF: İDRİS YILMAZ ARŞİVİ

Gazeteci Ziya Ataman, Türkiye’de yıllardır Kürt gazeteciliğinin maruz kaldığı baskı ve yıldırma politikalarının mağdurlarından sadece biri. Susturma ve itaat ettirme politikalarının ürünü olan bir senaryo ile 11 Nisan 2016 tarihinde Van’da tutuklandı. 6 yıldır cezaevinde, özgürlüğüne kavuşmayı bekliyor. İşte Ataman’ın kısa hikâyesi...

Ziya Ataman, gazeteciliğe ilk olarak Azadiye Welat ve Özgür Gündem gazetelerini dağıtarak başladı. Bulunduğu ilçede kolluk kuvvetleri tarafından gördüğü baskı nedeniyle önce Diyarbakır’a daha sonra da Van’a gitmek zorunda kaldı. Burada DİHA muhabiri olarak çalışırken gözaltına alındı. Gözaltına alındıktan bir gün sonra da “örgüt üyeliği” iddiasıyla tutuklandı.

Tanıklar işkence altında ifade verdi

Ataman’ın tutuklanmasına gerekçe gösterilen tek delil, bazı şahısların verdiği tanık ifadeleriydi. Bu kişiler, “işkence altında ifade” vermeye zorlandıklarını söyleyerek beyanlarını geri çekti. Savcılığın tek delili düşmüş oldu. Fakat bu işe yaramadı. Ataman, tahliye edilmedi. Tutuklandıktan tam 20 ay sonra (Aralık 2017) hakkında iddianame hazırlandı.

Etkin bir savunma yapamadı

Tutuklu bulunduğu cezaevinden Ses ve Görüntülü Bilişim Sistemi (SEGBİS) aracılığıyla mahkemeye çıkarılan gazeteci Ataman, sistem arızaları nedeniyle rahat bir savunma yapamadı. Sadece birkaç dakika konuşabildi. Ataman’ın masumiyetini kanıtlamaması için koşullar zorlaştırıldı ve ağır psikolojik baskılara maruz kaldı.

14 yıl 3 ay hapis cezası verildi

Mahkemenin karar duruşması, 24 Eylül 2019 tarihinde gerçekleşti. Meslektaşları ve avukatlar bu duruşmada tahliye kararı bekliyordu. Fakat beklenen olmadı. Ortada somut bir delil olmamasına rağmen gazeteci Ataman, “terör örgütüne üye olmak” suçundan 14 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Sağlık durumu iyi değil

Yaklaşık 6 yıldır hapiste olan gazeteci Ataman, bağırsak hastalıklarıyla mücadele ediyor. Tutuklu bulunduğu süre boyunca Ataman’ın sağlık sorunları daha da ilerledi. Tedavi olmak istese de, şu anki durumu iç açıcı değil.

Adil yargılanmadı

Gazeteci Ataman’ın yargılandığı süreci göz önünde bulundurduğumuzda Türkiye’de birçok gazeteci, siyasetçi ve düşünürün maruz kaldığı hak ihlali gerçeğine tanık olmalıyız. Savunma ve yargılanma biçimi, Türkiye’nin de taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin “Adil Yargılanma Hakkı”na aykırı düştüğü açıkça görülüyor. Sözleşmenin 6’ncı maddesinin 1’nci fıkrasının ilk cümlesinde “Herkes, gerek medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar, gerek cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde hakaniyete uygun ve açık olarak görülmesini istemek hakkına

sahiptir.” ilkesine dikkat çekilmiştir. Fakat buna rağmen Ataman, adil yargılanma hakkından yoksun bırakılmıştır.

İmza kampanyası başlatıldı

Ataman’ın bulunduğu Van Yüksek Güvenlikli Cezaevi’nden serbest bırakılması için change.org’da imza kampanyası başlatıldı. Gazeteci Selman Keleş tarafından “Hasta tutuklu gazeteci Ziya Ataman’a özgürlük” başlığıyla başlatılan kampanyada, Ataman’ın suçsuz olduğu, mevcut cezaevi koşullarında tedavisinin yapılmadığı ve adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine dikkat çekildi.

Yıllar sonra hapis hanede buluştuk

Ziya ile dostluğumuz uzun yıllar önce başlamıştı. Yıl 2016’nın ocak ayıydı. Ben yazdığım haberler nedeniyle tutuklu olduğum cezaevinden tahliye oluyordum. Hava çok soğuktu. Uzun süre betonlar arasında kalan bedenim ilk kez yoğun bir oksijenle temas ediyor ve inanılmaz soğukluğun tenime vurmasıyla bacaklarım, bedenim titriyordu. Beni karşılayan bir gurup gazetecinin içinde Ziya da vardı. İlk kez karşılaşmıştık ama sanki asırlardır bağlılığını koruyan iki dost gibi sarıldık. Bu dostluk her gün daha da pekişti. Sonrasında bizi tekrar mahpusluk ayırmıştı, yıllar sonra tekrar Van Yüksek Güvenlikli Cezaevi’nde buluştuk.

Cezaevi koşulları çok acımasızdır. Birkaç adımlık havalandırma alanında biten bir bitkiye bile tahammül edilmez. Gardiyanlar sabah yaptıkları sayımlarda, gözlerini avluların diplerine diker, sohbet ettiğiniz börtü böcekleri hemen kopartırdı. Tüm ağır baskılara rağmen Ziya ile sohbetlerimiz genelde gece sayımından sonra başlardı. Sohbet derken sesli değil, yazıyla sohbetler.

Avluya düşen toplar

Bayat etmek veya gazetelerden yuvarlak toplar yapardık. İçine birbirimize yazdığımız notları koyar, üzerine de oda numarasını ilişitirir, var gücümüzle avludan avluya atardık. Bu böylece bir iletişim kanalına dönüşmüştü. Gelen notları gardiyanlar elimizden almasın diye genellikle akşam sayımlar bittikten sonra okur ve cevaplarını yazardık. Bu şekilde sohbetlerimiz demli çay eşliğinde koyulaşarak hücrenin derin sessizliğini de bozardı. Yine böyle bir sohbette buluşmuştuk Ziya ile. Kelimeleri olabildiğince küçük yazardık ve içimizde olup bitenleri büyük bir özveriyle işlerdik kağıda. Ziya, özgürlüğüne kavuştuktan sonra yapacağı hayallerinden söz ederdi. Bir de kendisini hapse atan adil olmayan yargı sistemini eleştirirdi. “Merhaba Heval İdris sohbetimize nerde kalmıştık?” der, düşüncelerini anlatırdı. Rahatsızlıklarını, yazdıkları mektuplarında bahsederdi. Ataman’ın tutuklanmasının üzerinden 1665 gün geçti, onu çok özleyorum. En kısa zamanda özgürlüğüne tekrar kavuşmasını arzuluyorum.

* *Gazeteci İdris Yılmaz, 21 ay Elazığ Cezaevi’nde kaldı. 6 yıl 3 ay hapis cezası aldı ve tahliye edildi. Dosyası şu an bir üst mahkemede. Eğer cezası Yargıtay tarafından onaylanırsa tekrar cezaevine girecek.*

Artık beni korkutacak hiçbir şey yok, çünkü ölümler korkusuz olur!

“Hakkımda hiç bir şey bilmediği halde beni devletin ve iktidarın söyledikleri ile kazan dairesinde bekleyen cellatların ithamları ile taşıyan insanların demokratik ve özgür bir ülkede yaşamaları için verdiğim savaşta öldüm. Beni korkutacak hiç bir şey yok. Çünkü, ölümler korkusuz olur!”

2003 yılından beri bağımsız gazetecilik yapıyorum. 2009 yılından 2016 yılına kadar adliye muhabirliği yaptım. Bir “adliye binası” kelimesi başkalarına ne hissettirir bilemem, ama benim kalbime bir bıçak saplanmış gibi olur ve acı, çaresizlik, gözyaşı, umutsuzluk, yalnızlık, keder ve hüznün adına ne kadar sözcük üretilmişse hepsini aklıma getirir. Bir mezarlığı andırır adliyeler, bir cinayete kurban giden maktulün yakınları ile işlediği cinayetten ötürü diri diri mezara hapisaneye gidenlerin buluşma noktasıdır. Bir anne toprağa verdiği çocuğuna, diğeri katil olan evladına yanar. Kışın ortasında çıplak ayakla babasının gözyaşıyla alındığını duyup koşup gelen gençler görürsün. Bir morg gibi soğuktur duvarlar. Çıplak da gelsen, kıyafetle de gelsen, yaz ya da kış olsa da fark etmez; üşürsün! Büyük törenlerle bir araya gelenlerin, büyük kavgalarla boşanarak gidişini izlersin. Bunalırsın, bir savcının odasına gider, “kafamı dağıtayım” dersin eline bir şiir kitabı tutuşturur. Dört yaşında tecavüze uğrayan bir erkek çocuğunun gözlerini anlatan şiir düşer önüne. Eee Savcı'nın

yazdığı şiir de iddianameye benzer...! Hep acılar anlatılır...

Karnın acıkır kantine girersin, yemeğini fakirlikten ve vefadan hapse giren çocukluk arkadaşın yarı mahcup, yarı mahkum bir şekilde getirir. Çıkarsın dışarı bir sigara yakmak istersin, biri yanına yanaşır bir dal da o ister, çaldığı için parasını...

Fakirin parasını yemek, bir evliliği bitirmek, tecavüz etmek birini öldürmekten farksızdır anlarsın. Çünkü adliyeye düşen insanlar artık yarım. Adliyeler, cenazeler ve onlarla vedalaşan insanların bulunduğu bir mezarlığı andırır.

Sonra seninle beraber o mezarda sabah akşam acılara tanıklık eden, kapıda kendisinden “umut” ve “adalet” dilenen gözü yaşlı binlerce insan için çalıştığını gördüğün savcılarının “adaletsiz ol” emrine uymadıkları için tutuklanmalarını izlersin, masum olduklarını bile bile.

Adalet binası “adaletsizlikten” yıkılır. Enkaz altında kalırsın...

Bir adliye binası kime ne anlatır bilemem ama bana içine kendimi de gömdüğüm bir mezarlığı anımsatır.

Siyaset, aptalların işi olduğundan akli olan adalet arar, adalet ister, adalet konuşur...

15 Temmuz 2016'da hâlâ çözülemeyen darbe girişimi gecesinde at ahırlarında askerlerin ve insanların kilotlarla oturtulduğunu, dayak yediğini gördüğümde Facebook hesabıma "işkence suçtur, devlet adaletten sorumludur, işkence yapamaz" yazmam bu yüzdendi. Bir gece sonra "işkence insanlık suçu" yazarak, terör propagandası yaptığım iddiası ile kapıma polis gönderip hakkımda tutuklama kararı çıkardılar. O gece evde olmadığım için polise gitmedim. Kucağımda yedi aylık bebeğim, yanımda 7 yaşındaki büyük kızım ile aylarca kaçak hayatı yaşadım. Sonra hepsini terk etmek zorunda kaldım.

Çünkü o "adalet binası" çaresizlerin ve yarım insanların buldukları bir mezarlık bile değildi. İnsanların suçlu ya da suçsuz olduklarına bakılmaksızın içine atıldığı bir kazan dairesiydi. Gerçeklerin üzerini örtmek ve korkuyu sıcak tutmak için kömür gibi yakılan insanlarla doldu o kazan dairesi. Yananların çığlıklarının bile duyulmadığı bir kazandı bu üstelik!

Gazetecilik hayatım boyunca hakkımda hiç "yalan haber" davası açılmadı. Tekzip yemedim. Tutuklama kararı öncesi sayısını hatırlamadığım kadar soruşturma ve davaya maruz kaldım. Tamamında tarafıma yöneltilen isnatlar "devlet sırrını ifşa", "gizliliğin ihlali" gibi suçlamalardı.

15 Temmuz, "adliye binalarını" iktidara muhalif olan herkesin içine atılacağı bir kazan dairesine dönüştürecek bir muamma ve bahane oldu.

Birçok arkadaşım suçsuz yere cezaevinde, ben yedi aylıkken bıraktığım kızımı ilk kez dört yaşında gördüm. Çocuklarıma üç yılda kavuşabildim. Ama hâlâ bekleyenler var.

Yedi yaşındayken ayrıldığım kızım Emine benimle büyüdüğünden onla ayrı kalsak da geldiğinde annesine geldiğini biliyordu ve mutlu oldu. Ancak yedi aylıkken terk ettiğim kızım Fatma Zehra, geveli bir yıl oldu ama hâlâ onun için bir bilinmezim.

Fatma Zehra, tanımadığı bir kadına, bilmediği bir ülkeye, daha önce duymadığı dile, içinde yaşamadığı bir eve ve hiç oturmadığı bir sofraya alışamadı. "Küçük çocuk alışır, unuttur" dediğinizi duyar gibiyim. Ama sonradan kimseye anne olunmadığını yaşayarak öğrendim. Her gece yatmadan önce "iyi şeyler düşünelim. Belki rüyamda dedemi ve annemi (anneanne) görürüm" diyerek yatıyor. Virüsten dolayı uçakların

kalkmadığını bu yüzden evine gidemediğini düşünüyor. Onun özlediği bir evi, annesi-babası bildiği bir ailesi ve kavuşma hayalleri kuracak "umudu" var! Ama ben yokum!

Benim Fatma Zehra gibi hayalini kuracağım hiç bir şey kalmadı. Ne geçmiş, ne arkadaş, ne dil, ne bilgi, ne para, ne kimlik... hiçbirle doluyum...

Çoğu kişinin karakterini satılığa çıkardığı parayı, malı, konforu binlerce kez elimden tersi ile ittim. Bu yüzden vazgeçtiğim ve hiç kabul etmediğim şeylerle beni tehdit edemezler. Hakkımda hiç bir şey bilmediği halde beni devletin ve iktidarın söyledikleri ile kazan dairesinde bekleyen cellatların ithamları ile taşıyan insanların demokratik ve özgür bir ülkede yaşamaları için verdiğim savaşta öldüm. Beni korkutacak hiç bir şey yok. Çünkü, ölümler korkusuz olur!

Arzu Yıldız kimdir?

Arzu Yıldız, Bir TV (32. Gün), Star TV, Medya kronik, Taraf Gazetesi, Haberdar, T24, Grihat gibi televizyon kanalları ve haber sitelerinde bağımsız gazeteci olarak çalıştı. 15 Temmuz 2016'daki darbe girişiminden sonra yapılan işkenceler sebebiyle, 'Hukuk devletinde kimseye işkence yapamazsınız. İşkence insanlık suçudur.' sözleriyle tepki gösterdiği için yakalama kararı çıkarıldı ve yaklaşık 4 ay kaçak hayatı yaşadı. Ardından yasa dışı yollarla Yunanistan'a geçti ve orada mülteci kampında kaldı. 23 Kasım 2016'da Kanada'ya geçen Yıldız burada iltica etti. 2 yıl sonra büyük kızına, 3 yıl sonra da küçük kızına kavuşabildi.

Kanada'da pizza dağıttı, fabrika ve restoranlarda çalıştı. Şimdilerde yemek dağıtım yapıyor. Ayrıca Gazete Davul'da serbest gazetecilik yapmayı sürdürüyor.

4 kitap kaleme alan Yıldız, Kanada Meclisi İnsan Hakları Komisyonu ve Kanada Gazeteciler Derneği tarafından düzenlenen ulusal konferansta konuşma yaptı. Yıldız, Kanada Gazeteciler Derneği, PEN Kanada ve Sürgündeki Yazarlar Derneği üyesi.

Yıldız, akademisyen ve yönetmen James Cullingham ile 'ifade özgürlüğü' ve 'mülteci gazetecileri' konu alan bir belgesel projesinde yer alıyor.

'TÜRKİYE, DÜNYANIN EN BÜYÜK GAZETECİ HAPİSHANESİ'

Gazetecileri Koruma Komitesi, Çin ve Türkiye'yi "Dünyanın en büyük gazeteci hapisanesi" olarak tanımlıyor. Komite, "Şu anda Türkiye'de hapse girmeyen düzinelerce gazeteci hâlâ yargılanma veya temyiz ile karşı karşıya. Yurt dışındaki gazeteciler ise gıyaben mahkum edildi ve ülkeye geri dönmeleri halinde tutuklanıyor" diyor.

KAMİL ARLI

Türkiye'de medya ve gazeteciler üzerindeki baskı her geçen gün artarak devam ediyor. Son olarak TELE 1 kanalının Osmanlı padişahı 2. Abdülhamid eleştirileri nedeniyle RTÜK tarafından 5 gün süreyle kapatılması, basın üzerindeki sansürün geldiği son noktayı gözler önüne serdi. Medya özgürlüğüne büyük darbe vuran Olağanüstü Hal Rejimi (OHAL) Kararnameleri ile 116 basın-yayın kuruluşunun kapatıldığı ülkede, Uluslararası Gazeteciler Girişimi raporuna göre bugün halen 177 gazeteci cezaevinde bulunuyor. Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü'nün Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi 2020 yılı raporuna göre ise Türkiye 180 ülke arasında 154'üncü sırada yer alıyor.

Avrupa Konseyi: Türkiye'de gazetecilere olağanüstü bir baskı var

Basın özgürlüğü konusunda çalışmalar yapan 12 uluslararası kuruluş tarafından yayınlanan raporda, olağanüstü hal uygulamasının sona ermesine rağmen Türkiye'de gazetecilere yönelik olağanüstü baskının sürdüğü belirtiliyor. Avrupa Konseyi'nin kurduğu "Gazetecilerin Güvenliği ve Gazetecilerin Korunmasının Geliştirilmesi Platformu'na" destek veren uluslararası medya kuruluşları tarafından yayınlanan yıllık raporda, 2016 yılındaki darbe girişimi ve olağanüstü hal uygulamasının ardından mesleklerini yaptıkları için tutuklanan ve gözaltına alınan gazeteci sayısının 200'ü geçtiği dile getiriliyor.

Sansür artıyor; sosyal medyada ifade özgürlüğü yok

Uluslararası Af Örgütü'nün, 2019 yılı insan hakları bölgesel yıllık raporlarında ise Türkiye'de basın ve ifade özgürlüğünün yok edildiğinin altı çiziliyor. Raporda "Türkiye'de yargı bağımsızlığı ve ifade özgürlüğü yok, sansür artıyor, gazeteciler cezaevlerinde" ifadeleri kullanılıyor. Af Örgütü'nün raporunda medya özgürlüğü ile ilgili AKP Hükümeti'ne

ve Türk yargısına ağır eleştirilerde bulunuluyor. "Mahkemeler internetteki birçok içeriği engelledi ve yüzlerce sosyal medya kullanıcısına cezai soruşturmalar açıldı. Ağustos ayında, internette yayın yapan platformların içeriklerini RTÜK denetimine tabi tutarak RTÜK'ün internet üzerinde sansür yetkisini artıran yeni düzenleme yürürlüğe girdi. Türkiye'nin Suriye'nin kuzeydoğusunda gerçekleştirdiği 'Barış Pınarı Harekâtı' yalnızca iki hafta sürmesine rağmen, harekâtı eleştiren veya sorgulayan yüzlerce kişi hakkında soruşturma açıldı, birçoğu gözaltına alındı ve en az 24'ü tutuklu yargılanmak üzere cezaevine gönderildi."

Gazetecileri Koruma Komitesi: Türkiye dünyanın en büyük gazeteci hapisanesi

Gazetecileri Koruma Komitesi (CPI) ise 2019 yılına ilişkin raporunda Türkiye'ye basın özgürlüğü konusunda ağır eleştirilerde bulunuyor. Komite, raporunda; Çin ve Türkiye'yi "dünyanın en büyük gazeteci hapisanesi" olarak tanımlıyor. Komite, "Şu anda Türkiye'de hapse girmeyen düzinelerce gazeteci ise hâlâ yargılanma veya temyiz ile karşı karşıya. Yurt dışında olan birçokları ise gıyaben mahkum edildi ve ülkeye geri dönmeleri halinde tutuklanıyor" diyor.

2019 yılında 59 gazeteciye toplam

200 yıl hapis cezası verildi

CHP Milletvekili Utku Çakırözer tarafından hazırlanan 2019 yılı basın özgürlüğü raporunda ise AKP Hükümeti'nin medya üzerindeki baskısının artarak devam ettiği belirtiliyor. Tutuklu gazeteci sayısı 16 yılda 10 kat arttı diyen Çakırözer, "Sadece 2019 yılında 59 gazeteci 200 yıl hapis cezasına çarptırıldı. 2001 ile 2004 yılları arasında tutuklu gazeteci sayısı 10'du, bugün 11 katına çıktı, 110 oldu. 2019 yılında 59 gazeteciye toplam 200 yıl hapis cezası verildi, 11 gazeteci gözaltına alındı, 19 gazeteci tutuklandı. Dünyada

180 ülke içinde basın özgürlüğünde 157'nci sıradayız, 16 yılda 58 basamak düşmüşüz.”

Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü: İnternet medyasına baskı artmaya devam ediyor

Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü'nün Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi 2020 yılı raporuna göre ise Türkiye 180 ülke arasında 154'üncü sırada yer alıyor. Raporda, Türkiye'nin dünya genelinde en fazla gazetecinin tutuklu olduğu ülkelerden biri olduğu vurgulanıyor. Türkiye'de internet medyasına yönelik sansürün arttığı belirtilen raporda, RSF'in ortak kuruluşu Bianet'in verilerine göre 2019 yılında en az 586 haberin internette sansürlendiğinin altı çiziliyor. Rapora göre Belarus, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Brunei ve, Bangladeş gibi ülkeler Türkiye'nin üst sıralarında yer alıyor. Listede Türkiye'nin ardından 155'inci sırada Ruanda bulunuyor.

Medyaya baskı 2020 yılında artarak devam ediyor

2020 yılında Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin Avrupa Birliği ile iş birliği içinde yürüttüğü “Demokrasi için Medya, Medya için Demokrasi (M4D) Projesi” kapsamında hazırlanan Medya İzleme Raporu'nda yer alan basın ve ifade özgürlüğüne yönelik ihlaller, AKP iktidarının muhalif basına yönelik baskısını gözler önüne seriyor. Raporda öne çıkan bazı başlıklar şu şekilde:

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, ocak ayında son kullanma tarihi geçmemiş ve e-devlet sisteminde “kullanımda” şeklinde kayıtlı iken kimi muhalif yayın çalışanlarının tüm sarı basın kartları için “iptal edilmiştir” kararı aldı. Tepkiler sonrası sarı basın kartlarının iptalinden vazgeçildi. Sputnik çalışanı üç gazetecinin evlerine eş zamanlı saldırı girişiminde bulunuldu, hemen ardından üç gazeteci de gözaltına alındı ve serbest bırakıldı. Libya'da yaşamını

ytiren MİT görevlisinin cenaze görüntülerini paylaşan Oda TV Sorumlu Haber Müdürü Barış Terkoğlu ve muhabir Hül-ya Kılıç gözaltına alındı. Ardından iki gazeteci ve Oda TV Genel Yayın Yönetmeni Barış Pehlivan tutuklandı.

Tek adam; Tek ses

Doğan Holding, Türkiye'nin en büyük medya grubunu, iktidara yakınlığıyla bilinen Demirören Grubu'na sattı. Satılan medya organları arasında Hürriyet, Posta gazeteleri ile CNN Türk ve Kanal D televizyonları da yer alıyor. Bu satışla medyanın büyük bölümü ile gazete dağıtımının tamamı iktidarın kontrolüne geçti.

Muhalif medyaya reklam yok!

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın yaptırdığı kamu spotunun yayımlayacağı medya kuruluşlarının listesininde, muhalif medyadan hiçbir kuruluş yer almadı. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2020 yılı içerisinde gerçekleştireceği, yatırım, hizmet ve faaliyetlerinin duyurulması amacıyla ihaleye çıktı. 10 Haziran'da yapılacak ihalenin şartnamesinde, bakanlığın kamu spotu, reklam ve tanıtımlarını yayımlayacağı medya kuruluşlarının listesi yer aldı. Bunlar arasında TRT, A Haber, Akit TV, TGRT Haber, TVNet, Ülke TV, Bloomberg HT, Ekoturk, Bengütürk, Kanal M, Uçankuş TV, A Spor gibi kurumlar ve çok sayıda gazete ile internet sitesi bulunuyor.

Muhalif medya listede yok

Listede Sözcü, Cumhuriyet, Yeniçağ, Birgün gibi gazeteler ile Fox TV, Halk TV, KRT, Ulusal Kanal ve Tele 1 gibi televizyon kanallarına yer verilmedi. Listede yer alan kanallara 30'ar saniyelik 2 bin 750 adet (toplam 82 bin 500 saniye) spot reklam verilecek. Bakanlık dijital medya platformlarında tanıtım videosu yayınlamak için de iktidar yanlısı gazete ve kanalların internet sitelerini tercih etti.

ALEXANDER SKIPIS *

İfade özgürlüğü demokrasinin kalbidir

“Bir vatandaş, kamusal tartışmalar ile ülkesinin siyasetine katkıda bulunmak ister. Bu, siyasi değişim talebine yol açabilir. Bu nedenle, Çin, Beyaz Rusya, Mısır, Türkiye veya Macaristan gibi otoriter rejimlerin özgürce fikir alışverişini engellemeye bu kadar istekli olmaları şaşırtıcı değildir.”

İfade özgürlüğü ve demokrasi birbirinden ayrılamaz. İfade özgürlüğü, tüm vatandaşların ülkelerinin nasıl gelişmesi gerektiği konusunda birlikte konuşabileceği ve tartışabileceği bir toplumda kamuoyu oluşturma sürecinin gerçekleşmesinin temel koşuludur. Bunun merkezinde, vatandaşların hükümetlerinin eylemlerine ışık tutması ve bunları eleştirmesi imkânı vardır. Adaletsiz devletin halk karşıtı entrikaları gün ışığına çıktığında, iktidarda kalması son derece zor olacak. Sovyetler’in Glasnost döneminde olduğu gibi.

İfade özgürlüğü çağrısı yapan bir vatandaş, ülkesinde neler olup bittiğini bilmek ve sosyal sorunların çözümleriyle ilgili tartışmalara katılmak ister. Hükümetine körü körüne güvenmek zorunda değil, daha ziyade bağımsız bilgi ile halkın iyiliği için görevini yerine getirmesini sağlamak ister. Kamusal tartışmalar ile ülkesinin siyasetine katkıda bulunmak ister. Bu talep doğal olarak özgür seçimler ve siyasi değişim talebine yol açabilir. Bu nedenle, Çin’deki komünist kadrolar, Beyaz Rusya, Mısır, Türkiye veya Macaristan’da iktidardakiler gibi otoriter rejimlerin özgürce fikir alışverişini engellemeye bu kadar istekli olmaları şaşırtıcı değildir.

İfade özgürlüğü, sivil toplum olarak bir arada yaşamamızın önemli konuları hakkında tartışmaya girebilmemiz için vardır. Bu anlamda ifade özgürlüğü, kendi kendini tatmin eden kişinin

kendi konumunu vurguladığı ve sonra başka hiçbir şeyi umursamadığı basit bir ifadeden fazlasını gerektirir. Bir görüş ifadesi her zaman, konuları başkalarıyla tartıştığınız ve olası çözümler ürettiğiniz bir konuşmanın temeli veya devamı olarak düşünülmelidir. Bir konu hakkında sizden daha çok şey bilen diğer kişinin argümanlarına açık olmalısınız. Kendi fikriniz bu sürecin sadece bir parçasıdır.

Ancak ne yazık ki, birçok insan görüşlerinde o kadar katıdır ki, alternatif fikirlere ve hatta çelişkilere dayanamazlar. Ne yazık ki, bu tür durumlarda tepki genellikle diğer kişinin söylemesi gereken şeye merak ya da ilgi değildir - diğer kişi bilmediğim bir şeyi biliyor olabilir - ayrımcılık ve nefrettir. Yazarlar, yayıncılar, kitapçılar, sanatçılar ve bilim adamlarının yanı sıra, bunu tekrar tekrar yaşamak zorunda olanlar çoğunlukla gazetecilerdir ve bu tatsız gerçekler için özellikle otokratik yöneticilere karşı seslerini yükselttiklerinde, tehlikeli bir şekilde yaşarlar. Bir hükümetin gazetecilerin terörist veya devlet düşmanı olduğuna dair açıklaması, demokratik bir toplumun ilkelerine aykırıdır. Demokratik devletler, tüm vatandaşların özgürlüklerinden veya yaşamlarından korkmadan fikirlerini ifade edebilmesini sağlamalıdır.

* Alman Kitap Yayıncıları Birliği Başkanı

DR. KAMAL SİDO *

Türkiye’de ve dünyada medya çalışanları korunmalı

“Medya profesyonellerini tehdit, gasp ve hatta cinayetle susturmak iğrençtir. Devlet başkanlarının politikalarının eleştirisine tahammül etmeyi reddettikleri için medya çalışanlarına zulmetmesi ve onları yıllarca hapse attırması da kabul edilemez.”

“**S**okaktaki şiddet sona ermeli. Yetkililerin failleri korumasına izin verilmemeli.” Bu cümle, Hişam El Haşimi’nin UTV’ye verdiği son röportajdan alıntı. Kısa bir zaman sonra, 6 Temmuz 2020 akşamı, 47 yaşındaki Iraklı gazeteci ve radikalizm uzmanı, Irak başkentinin Zayouna semtindeki evinin önünde suikastçı tarafından vuruldu. Ağır yaralanan Haşimi, kaldırıldığı hastanede hayatını kaybetti. Haşimi daha önce hem radikal Sünni hem de Şii gruplardan birçok ölüm tehdidi almıştı. Bu iki grup yıllardır Irak’ta ve daha pek çok ülkede birbirleriyle savaşıyorlar. Eleştirel medya çalışanları onların ortak düşmanları arasında. Hişam el-Haşimi Irak’taki kanunsuzluk ve cezasızlığı araştırdığı ve kamuoyuna açıkladığı için tehdit edildi ve öldürüldü.

Medya profesyonellerini tehdit, gasp ve hatta cinayetle susturmak iğrençtir. Devlet başkanlarının politikalarının eleştirisine tahammül etmeyi reddettikleri için medya çalışanlarına zulmetmesi ve onları yıllarca hapse attırması da kabul edilemez. Örneğin Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan eleştirel gazetecilerle uğraşiyor. Samanyolu Yayın Grubu Başkanı Hidayet Karaca, sadece gazeteci olarak görev yaptığı için Aralık

2014’ten beri Türkiye’de gözaltında tutuluyor. Karaca, Türk hapisanelerindeki 148 medya çalışanından biridir.

Van’dan Kürt gazeteci Nedim Türfent’in durumu daha iyi değil. Güvenlik güçlerinin Türk Kürdistanı’nda halka karşı işledikleri suçları haberleştirdiği ve Kürt sorununa barışçıl çözüm için kampanya yürüttüğü için 2016’dan beri tutuklu. Bugüne kadar iddianamesi bile hazırlanmadı. Türk yargısının gazeteci ve yazar Ahmet Altan’la uğraşma şekli de buna benzer. Altan 70 yaşında ve 16 Şubat 2018’de müebbet hapis cezasına çarptırıldı. 2016’dan beri gözaltında.

3 Mayıs’taki “Uluslararası Basın Özgürlüğü Günü”nde, Tehdit Altındaki Halklar Derneği olarak, Uluslararası Gazeteciler Derneği’nin aktif desteğiyle Türkiye’deki tüm medya çalışanlarının serbest bırakılmasını talep ettiğimiz bir bildiri yayınladık.

“2 Kasım Gazetecilere Karşı Suçlarda Cezasızlıkla Mücadele Uluslararası Günü”nde ise Türkiye’de ve dünyada tutuklu veya hayatını kaybeden medya çalışanlarını anıyoruz.

* Dr. Kamal Sido, “Tehdit Altındaki Halklar Derneği”nde etnik, dini ve dilsel azınlıklar ve milliyetler uzmanı. Ortadoğu uzmanı.

TÜRKİYE CEZAEVLERİNDE GAZETECİLER NELER YAŞIYOR?

“Korona sebebiyle onbinlerce adi suçlunun tahliye edildiği Türkiye’de, suçu yazı yazmak (!) olan gazeteciler serbest bırakılmıyor. Hatta ağır tecrit şartlarında tutuluyor, kötü muamele ve işkence görüyorlar. Sağlık imkanlarına erişimleri kısıtlı. En temel insani ihtiyaçlarını bile karşılamada zorlanıyorlar.”

İSMAİL SAĞIROĞLU JAILED JOURNOS KOORDİNATÖRÜ *

Cezaevinde kütüphaneden sorumlu gardiyan, haftanın bazı günleri mahkûmlardan istedikleri kitap taleplerini topluyordu. Bir mahkûm, yazar Ahmet Altan’ın bir kitabını istedi. Görevli gülerek, “Kütüphanemizde o kitap yok. Ama eğer istersen yazarı burada kalıyor.” diye cevap verdi. Gazeteci, roman yazarı Ahmet Altan, 4 yıldır Yüksek Güvenlikli Silivri Cezaevi’nde kalıyor. 3 köşe yazısı nedeniyle; 10 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırıldı. 70 yaşında ve Koronavirüs tehlikesine karşı en büyük risk grubu içerisinde bulunuyor. Türkiye’de kapasitesini çok aşmış hapisanelerde adeta ölümünü bekliyor.

Bütün bunlara rağmen Ahmet Altan, cezaevi hücrelerinde “I Will Never See the World Again” isimli bir kitap yazdı ve bu deneme kitabı, birçok ülkede ödüller aldı. Amazon tarafından 2019’un en iyi 20 kitabından biri seçildi. (1) Şimdi yeni romanını yazmak için çalışıyor.

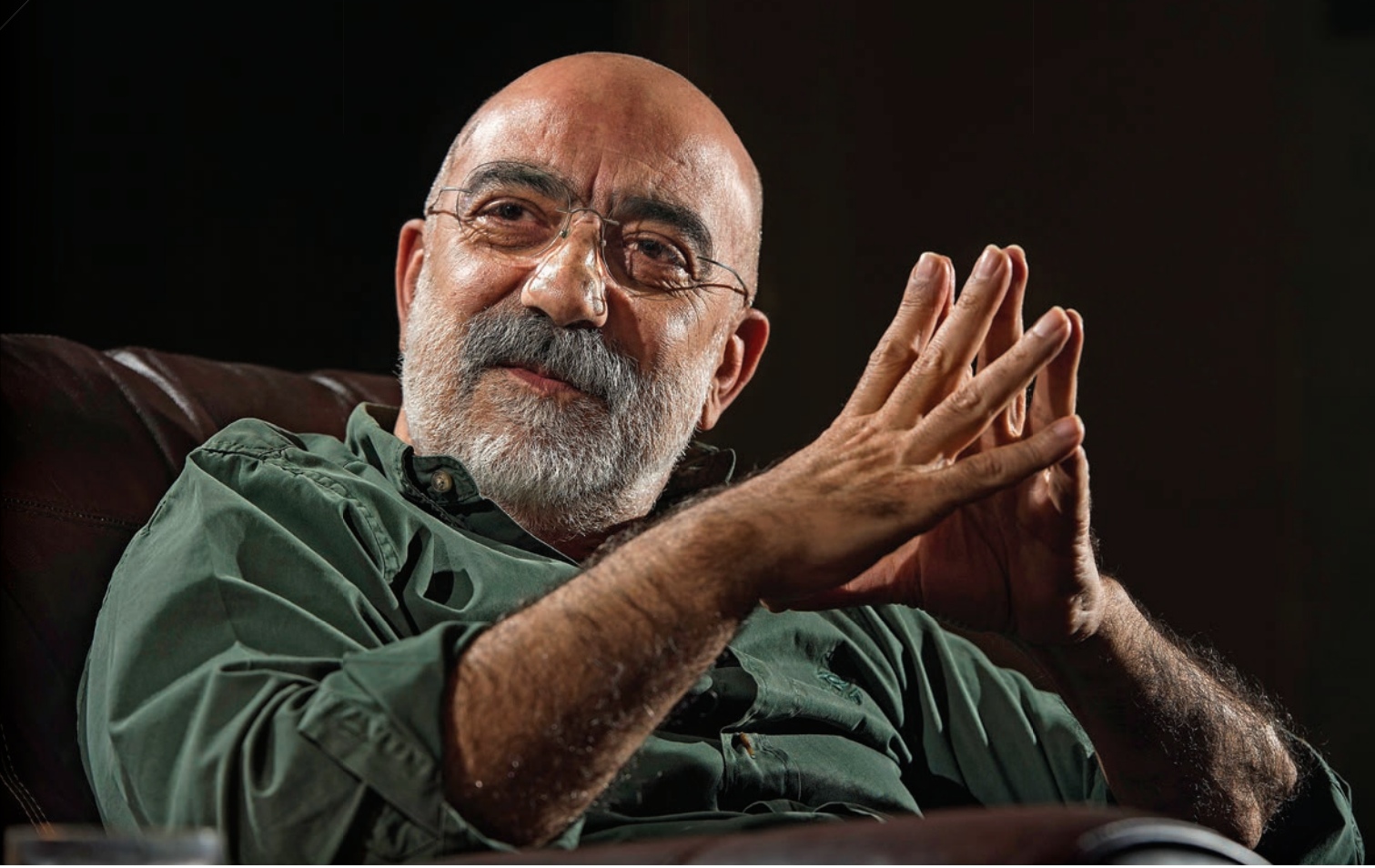
Peki ya Türkiye’de cezaevinde kalan diğer tutuklu gazetecilerin durumu nedir? En çok neyden şikâyetçiler? Neyi özlüyorlar? Bir hapisane hücrelerinde nasıl vakit geçiriyorlar? Sağlık hizmetlerine erişebiliyorlar mı? Jailed Journos ekibi olarak, yakından takip ettiğimiz Türkiye cezaevlerindeki gazetecilerin durumuyla ilgili özel bir yazı hazırladık.

Hapishanede virüs!

Virüs salgını başladığında AKP Hükûmeti bir af çıkardı. Hırsızlık ve benzeri adi suçlardan tutuklu olan mahkûmları serbest bıraktı. Fakat gazeteciler ve siyasi mahkûmları cezaevinde tutmaya devam ediyor. “Terör örgütü üyeliği” iddiasıyla 8 yıl 9 ay ceza alan gazeteci Nedim Türfent, kaldığı Van Cezaevi’nde hijyen şartlarının çok kötü olduğunu belirtiyor. Salgın hastalığa karşı önlemlerin çok yetersiz olduğunu ifade ediyor. 4 yıldan fazla bir süredir cezaevinde olan Türfent’in tespit ettiği bazı eksiklikler şöyle; “Dezenfektan dağıtımı yapılmıyor. Besin değeri yüksek ve bağışıklığı güçlendiren yemekler verilmiyor. Dış kantinden satın alınan sebze ve meyveler çürük çıkıyor. Spor, sohbet, kurs vb. tüm sosyal etkinlikler durduruldu. Mahpuslar katı ve mutlak bir tecrit altında tutuluyor ve revire çok geç çıkarılıyor. Revirde doktor seyrek bulunuyor.” (2)

Teşhis konulamayan gazeteci

Türkiye’de cezaevinde olan ve sağlık durumu her gün kötüleşen gazeteci Çetin Çiftçi de; virüs sorunu sebebiyle zor günler geçiriyor. 1 yıldır Ankara Sincan Cezaevi’nde tutuklu bulunan Çetin Çiftçi, 6 yıl 3 ay hapis cezasına mahkûm edildi. Cezaevindeyken 3 kez kalp sorunu, 1 kez

70 yaşındaki gazeteci-yazar Ahmet Altan yazdığı 3 yazı sebebiyle 10 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırıldı.

de böbrek problemi nedeniyle hastaneye kaldırıldı. Mayıs ayında virüs testi pozitif çıktı ve 2 hafta hastanede kaldı. Hastaneden çıkıp hapishaneye döndüğünde durumu iyileşmedi. Eşi Selda Çiftçi'nin verdiği bilgiye göre, yemek yiyemiyor, sürekli zayıflıyor. Uzun süredir mide, karın ve bel ağrısı çekiyor. Selda Çiftçi, eşinin kanser olmasından şüpheleniyor ve tedaviye biran önce başlanması gerektiğini söylüyor, "2-3 aydır hasta, iyileşemiyor. Açık görüş yok. Telefon görüşmeleri sınırlı. Hasta halde ne yapıyor, hiçbir bilgin yok. Versinler eşimi. Teşhis, tedavi neyse yapalım, iyileşsin yine alsınlar. O ortamda teşhis bile konmadı." (3)

Sağlık sorunları

Cezaevinde sağlık durumu giderek kötüye giden başka gazeteciler de var. Balıkesir Cezaevi'nde kalan gazeteci Melih Gasgar'ın kronik kalp rahatsızlığı var ve cezaevinde 3-4 kere baygınlık geçirdi. Sürekli zayıflamasına rağmen tutuksuz yargılanmasına izin verilmiyor. Yine Van Cezaevi'nde kalan gazeteci Ziya Ataman, bağırsaklarıyla ilgili sorunlar yaşıyor ve hapishane şartlarında gerekli tedaviyi alamıyor. (4)

İlgisizlik!

Türkiye'de hapisanelerde kalan gazeteciler için tek tehlike virüs değil! Bir başka sorun da ilgisizlik. Türkiye'de medyanın yüzde 95'i hükümetin kontrolü altında ve tutuklu gazetecileri gündeme getiren çok az kişi var. Bu süreçte bazı gazeteci sendikaları ve sivil toplum kuruluşları, CHP Milletvekili Sezgin Tanrıkulu, HDP Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu gibi isimler, hapishanede gazetecile-

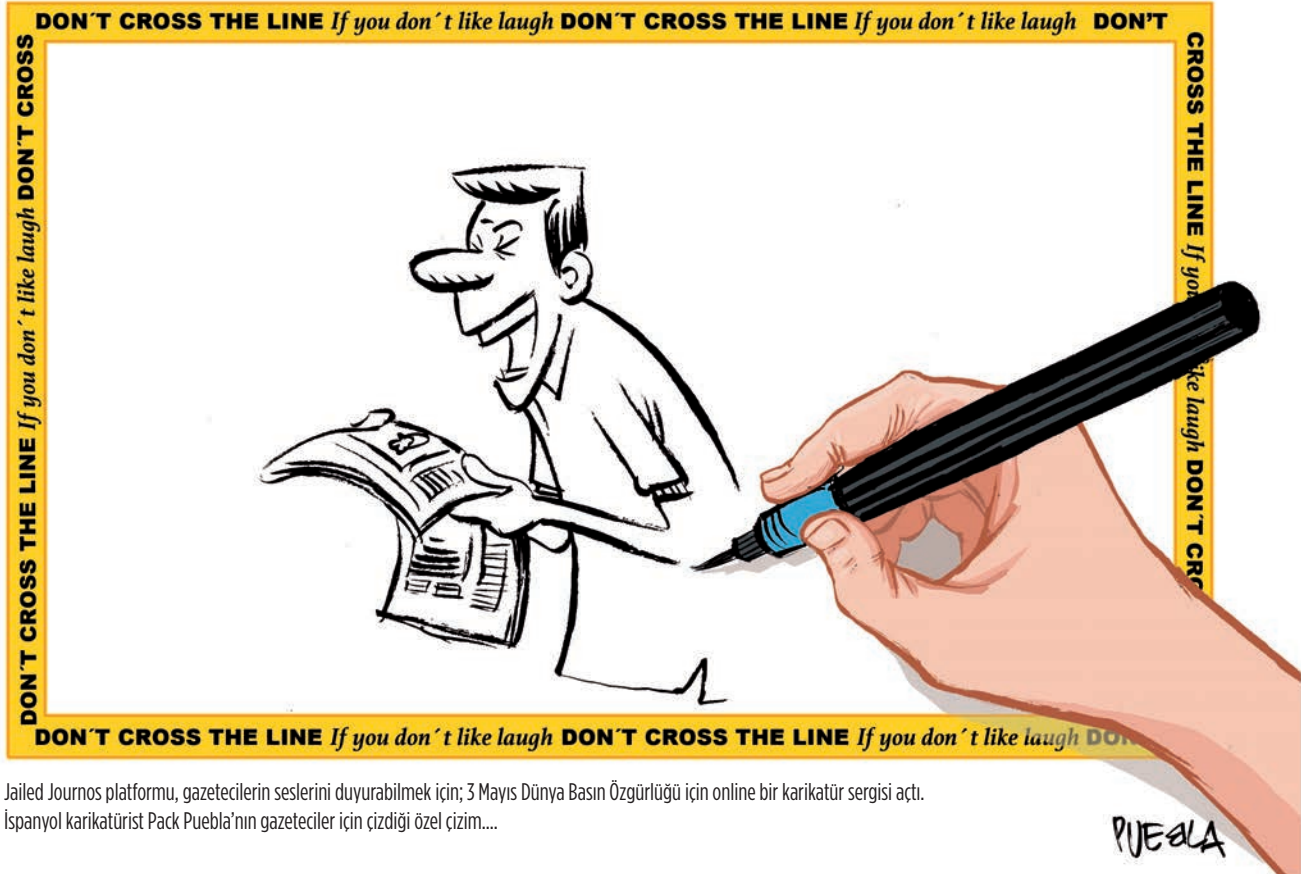
rin sesini duyurmaya çalışsa da yetersiz kalıyor. Özellikle "meşhur" olmayan gazeteciler hapishanede unutulmuşluktan şikâyetçi. Zaman, Sabah ve Vatan gazetelerinin de aralarında bulunduğu çeşitli yayınlarda muhabirlik yapmış olan ve Ortadoğu haber sitesi Al-Monitor'e yazılar yazan ekonomi gazetecisi Ufuk Şanlı, yaklaşık 4 yıldır cezaevinde ve 7 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırıldı. Ufuk Şanlı, kendisinin hiçbir milletvekili tarafından ziyaret edilmediğini, gazeteci örgütleri dâhil kimsenin ziyaretine gelmediğini belirtiyor ve ekliyor, "Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, Türkiye Gazeteciler Sendikası, Gazetecileri Koruma Komitesi, Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü ile (benim uzmanlık alanım olduğu için) Ekonomi Gazetecileri Derneği tarafından hatırlanmak istiyoruz." (5) Ufuk Şanlı gibi ismi uluslararası kamuoyunda duyulmamış pek çok gazeteci yalnızlığa terk edilmiş durumda.

Havalandırma sorunu

Türkiye'de gazeteciler, ağır suçlular gibi yüksek güvenlikli cezaevlerinde tutuluyor. Bu tür cezaevlerinde havalandırma alanlarının üstünde bile tel örgüler var. Açık havada geçirebildikleri alanın büyüklüğü; 7 adıma 4 adım. Gökyüzünü görebildikleri tek yer olan havalandırmanın üzeri tel örgü ve dikenli tellerle kapalı.

Aileler de sorunlar yaşıyor

Cezaevinde kalan gazetecilerin aileleri de sorunlar yaşıyor. Cezaevinde kalan gazetecilerin eşleri, büyük bir maddi krizin içine giriyor. Ev ve çocukların giderlerini karşılamak zorundalar. Aynı zamanda cezaevinde kalan gazeteci için de

Jailed Journos platformu, gazetecilerin seslerini duyurabilmek için; 3 Mayıs Dünya Basın Özgürlüğü için online bir karikatür sergisi açtı. İspanyol karikatürist Pack Puebla'nın gazeteciler için çizdiği özel çizim...

para gerekli. Hapishanede, yemek ve elektrik gibi giderler, mahkûmlardan tahsil ediliyor. Bu konuda sosyal yardım-laşma ağları olmadığı için destek alabilecekleri fonlar yok.

Ailelerin yaşadığı bir diğer sorun da sağlıkla ilgili. Özellikle küçük çocuklar, baba veya annelerinin hapishanede olmasından dolayı psikolojik olarak çok etkileniyor. Örneğin 4 yıldır cezaevinde olan gazeteci Ahmet Uzan'ın oğlu, 2 yıldır psikolojik tedavi görüyor. Uzan'ın daha küçük kızı ise babasıyla ilgili hiçbir şey hatırlamıyor. Annesine, "Babam beni parka götürür müydü, kucağıma alır mıydı?" gibi sorular soruyor. (6)

Yasaklar!

Gazetecilerin cezaevinde en çok zorlandıkları konu ise; kitap ve gazete yasakları. Tutuklu gazetecilerin koşullarında kişi başına 10 kitap bulundurma hakları var. Dergiler de bu sayıya dâhil. Yeni Asya, Evrensel gibi hükümete muhalif gazeteler ise verilmiyor. Aynı zamanda cezaevi kütüphanelerinde kitap sayısı çok az.

Bilgisayar sıkıntısı

Gazeteciler hapishanede bilgisayara erişim konusunda da sıkıntılar yaşıyor. Özellikle savunmalarını hazırlamak için bilgisayara ihtiyaç duyduklarında bu süre haftada sadece 2-3 saatle sınırlandırılıyor. Bazı gazetecilerin bu hakkı da yok. Savunmalarını el yazısıyla hazırlıyorlar. Ahmet Altan, "Bilgisayara erişimim yok. Yazılarımı yazabilmek için bir laptop talep ediyorum." diye dilekçe yazmasına rağmen bu isteği karşılanmadı.

Kötü muamele

Gazeteciler polis gözaltısı ve hapishanede kötü muameleyle karşılaşılıyor. 2 yıl cezaevinde kaldıktan sonra tahliye edilen gazeteci İbrahim Karayeğen, İstanbul Emniyet

Müdürlüğü TEM Şube'de fiziksel şiddete ve hakaretlere maruz kaldığını belirtiyor. Karayeğen, "İnsanlık dışı ve onur kırıcı bir muamele gördüm." diyor. Yine bir süre cezaevinde kaldıktan sonra tahliye edilen gazeteci İdris Sayılğan, "Cezaevine gittiğim ilk gün gardiyanlar tarafından darp edildim." şeklinde bilgi verdi. (9) Türk Milli İstihbarat Teşkilatı'nın Libya'da yaptığı gizli faaliyetlerle ilgili haber yaptığı için 3 yıl 9 ay hapis cezasına çarptırılan Barış Pehlivan'ın da; cezaevine girerken gardiyanlar tarafından darp edildiği ortaya çıktı ve bu durumu, kamera kayıtları da teyit etti.

**Jailed journos, cezaevindeki gazetecilerin sesini duyurmak, hikâyelerini anlatmak için kurulmuştur. Amacı, Türkiye'de cezaevindeki gazetecilere ve ailelerine yardım etmektir. Hiçbir ticari kâr amacı taşımaz. Gönüllülük esasına göre çalışır.*

Kaynakça:

- 1) <https://tr.euronews.com/2019/11/13/ahmet-altanin-hapiste-yazdig-kitap-amazon-tarafindan-2019un-en-iyi-20-kitabindan-biri-sec>
- 2) <https://yeniyasamgazetesi.com/nedim-turfent-tedbir-yok-tutuklulara-test-yapilmiyor/>
- 3) <https://jailedjournos.com/cezaevinde-rahatsızlanan-gazeteci-cetin-ciftciye-teshis-konulamiyor/>
- 4) <https://boldmedya.com/2020/02/09/tutuklu-gazeteci-kalp-krizi-riskiyle-karsi-karsiya/>
- 5) <https://expressioninterrupted.com/tr/cezaevindeki-gazeteciler-anlatiyor-ufuk-sanli>
- 6) <https://jailedjournos.com/tutuklu-gazetecinin-kizi-babam-beni-parka-goturuyor-muydu/>
- 7) <https://expressioninterrupted.com/tr/cezaevindeki-gazeteciler-anlatiyor-ahmet-altan/>
- 8) Erkam Tufan 30 dakika programı: https://www.youtube.com/watch?v=Vdh6xaK5dgl&feature=emb_title
- 9) <https://www.mlsaturkey.com/tr/gazeteci-sayilgan-zorlu-bir-surec-yasadim-simdi-ise-yazma-zamani/>

PINAR GAYIP / ETHA MUHABİRİ

Devlet gazetecileri mücadeleye zorluyor

“Çok sayıda tutuklu gazeteci var. Dayanışmayı, her bir arkadaşımız için göstermeliyiz, sadece göz önünde olanlar için değil. Çünkü, gerek sahada gerekse bizi tutsak etmeye çalıştıkları hapisanelerde ancak dayanışmanın ruhuyla ayakta kalabiliriz.”

A nlatılması zor şeyler aslında. İnsan yaptığı haberler nedeniyle tutuklanır mı? Türkiye’de maalesef haberlerinden kaynaklı, devlet tarafından “örgüte üye” yapılan, “örgüt propagandası yaptığı” iddia edilen gazetecilerden birisi de benim. Yani devlet aslında biz gazetecileri bir şekilde mücadele etmeye zorluyor...

Türkiye Gazeteciler Sendikası, 10 Eylül’de 72 basın çalışanının tutsak olduğunu duyurdu. Tutuklanma gerekçelerinin hepsi de haberleri. Çünkü tutuklu gazetecilerin tek derdi gerçeği haberleştirmek ve bunu halka ulaştırmak. Türkiye’de işte bu noktada iktidarla ters düşüyoruz. Bir şekilde bedelini ödetmek istiyor.

Yıllardır Etkin Haber Ajansı’nda (ETHA) çalışıyorum. Evi-min ve işyerimin adresi belli iken ifadeye çağrılmak yerine gece yarısı uzun namlulu silahlarla çalışma arkadaşım Semiha Şahin ile birlikte kaldığımız ev basıldı. Hukuksuz başlayan süreç bir haftalık gözaltı, ardından da tutuklamayla devam etti.

“Hapishane koşullarının iyisi kötüsü olmaz.” derler ancak başka hapisanelerde olan tutsak arkadaşlarımla yaptığım yazışmalarda 14 ay kaldığım Bakırköy Kadın Hapishanesi’nin “kötünün iyisi” olduğunu söyleyebilirim.

Gece yarısı polisler tarafından hapishaneye bırakıldık. “İnce arama” dediğimiz çıplak arama uygulamasını yapmak istediler. Sanırım en önemli an o esneydi. Ayakkabınızı çıkarmanızı, tamamen soyunmanızı istiyorlar -bazı hapisanelerde makat ve vajina araması yapıyorlar-. Elbetteki kabul etmedik, insanlık dışı bir uygulama olduğu noktasında tartıştık. Haklarımızı biliyorduk. Sonuçta uygulayamadılar. Fakat biliyoruz ki bu uygulamaya maruz kalanlar da oldu.

Hapishane zor bir alan. İnsanı esir eden aslında duvar ya da demir parmaklıklar değil, düşünceleridir. Tutuklu olduğum 14 ay boyunca kendimi üretmeye gayret ettim.

Tutuklu olduğum hapisanede sık sık gazete/dergi yasağı oluyordu. Bu durum o kadar çok zorluyor ki, çünkü bir gazeteci olarak gündemi takip edememekle karşı karşıya kalıyorsun. Verilen sınırlı gazeteden, satır aralarını yorumlayarak birşeyler öğrenmeye çalışıyor, iktidara yakınlığı ile bilinen haber kanallarında yapılan yorumlardan gerçekleri anlamaya gayret ediyorduk. Çünkü biliyoruz ki, onların derdi gerçekleri halka ulaştırmak değil, iktidarın istediğini söylemekti.

Birçok meslektaşına göre “şanslı” bir tutsaklık süreci geçirdim. Dışarıdaki meslektaşlarım dayanışmalarını hiç eksik etmediler. Mektupları, benim/bizim için yapılan haberler, röportajlar ve en güzeli mahkeme salonunda arkamı döndüğümde onlarla göz göze gelmek, tebessümlerinin sıcaklığını hissetmekti.

Hapishanedeyken de sıkça dile getirdiğim şeylerden biri dayanışmanın önemi idi. Dayanışmayı hisseden, gören tutuklu gazetecilerdendim... Ancak ne yaşadığı bilinmeyen çok sayıda tutuklu gazeteci var. Dayanışmayı, her bir arkadaşımız için göstermeliyiz, sadece göz önünde olanlar için değil. Çünkü, gerek sahada gerekse bizi tutsak etmeye çalıştıkları hapisanelerde ancak dayanışmanın ruhuyla ayakta kalabiliriz.

Türkiye’de Sosyalist çizgide yayın yapan Etkin Haber Ajansı (ETHA) muhabiri Pinar Gayıp, 14 ay Bakırköy Kadın Cezaevi’nde kaldı. Halen tutuksuz yargılanması devam ediyor ve Türkiye dışına çıkması mahkeme kararıyla yasaklandı.

EWOUT KLEI *

“Basın özgürlüğüne sahip çıkın”

“Demokratik idealler ile yönlendirilen özgür ve bağımsız bir basının gücü, otoriter liderleri korkutan bir güçtür. Recep Tayyip Erdoğan, Narendra Modi ve Victor Orbán aynı din veya ideolojiyi paylaşmasalar da, aynı hedeflere sahipler: İktidarlarına karşı tüm muhalefeti susturmak, yargıyı, basını ve anlatıyı kontrol altına almak.”

“**B**asın özgürlüğüne sahip çıkın, çünkü bu sizin ulusal özgürlüğünüzün tek desteğidir. Vatandaşlarımızla özgürce konuşma veya zamanında tavsiyede bulunma özgürlüğümüz olmazsa, zalimlerin kötü niyetlerini gerçekleştirmeleri çok kolay olacaktır. İşte bu nedenle, yönetimlerinin sorgulanmasına tahammül edemeyenler, her zaman ifade ve basın özgürlüğüne karşı çıkarlar ve hiçbir şeyin izinsiz basılmasını veya satılmasını istemezler.”
Joan Derk van der Capellen, Hollanda Halkına (1781)

İfade ve basın özgürlüğü, bireysel hak ve özgürlüklerin resmen tanınıp korunduğu, siyasi gücün hukukun üstünlüğü ile sınırlandırıldığı liberal bir demokrasinin temelini oluşturur. Gazetecilerin, aydınların ve muhaliflerin zulüm görmediği, ezilmediği veya hapse atılmadığı, hükümetin vatandaşlarının din özgürlüğüne saygı duyduğu, bağımsız bir yargıya, parlamenter temsili bir demokrasiye ve çok partili bir sisteme sahip olduğumuz Hollanda’da yaşamaktan çok memnunum.

Elbette Hollanda’da bile, işler her zaman böyle olmadı. 18. yüzyıl gazetecisi, aydın ve muhalif politikacı Joan Derk van der Capellen tot den Pol, yolsuzlukları, iltimasçılığı, dini ayrımcılığı ve diğer suistimalleri eleştirmek için Hollanda halkına hazırladığı broşürünü isimsiz olarak yazmak zorunda kalmıştı. Fakat Hollandalı okurlarını düşüncelerini özgürce ifade etme, siyaseti özgürce tartışma, halkı gerçekte neler olduğu hakkında doğru

bir şekilde bilgilendirme gerekliliğine ikna etti. Van der Capellen ile aynı amaç için çalışan Hollanda gazetesi De Post van den Neder-Rhijn, V. William ve danışmanı Brunswick Dükü arasında gizli bir anlaşma yapmış ve Dük istifa etmek zorunda kalmıştı.

Demokratik idealler ile yönlendirilen özgür ve bağımsız bir basının gücü, otoriter liderleri korkutan bir güçtür. Recep Tayyip Erdoğan, Narendra Modi ve Victor Orbán aynı din veya ideolojiyi paylaşmasalar da, aynı hedeflere sahipler: İktidarlarına karşı tüm muhalefeti susturmak, yargıyı, basını ve anlatıyı kontrol altına almak.

Bu liberal olmayan gerçek ötesi zamanlarda özgürlüğe ve doğruluğa olan ihtiyaç, belki de her zamankinden daha önemli. Gerçek uygun adım ilerliyor. Bugün bile. Demokratik değerlerimizi savundukları için gazetecileri, aydınları ve muhalifleri savunmakla yükümlüyüz. Aslında, onlar kendilerini ateşe atarak değerlerimizi yaşatıyorlar. Özgürlük, geçmişin kahramanlarına ihtiyaç duyar, Van der Capellen, Emile Zola, George Orwell, Sebastian Haffner, Václav Havel gibi kahramanlara. Ama aynı zamanda günümüzün kahramanlarına da ihtiyaç duyar, Ahmet Altan, Osman Kavala, Soulaïman Raïssouni, Omar Radi, Mir Shakil-ur-Rahman ve diğerleri gibi.

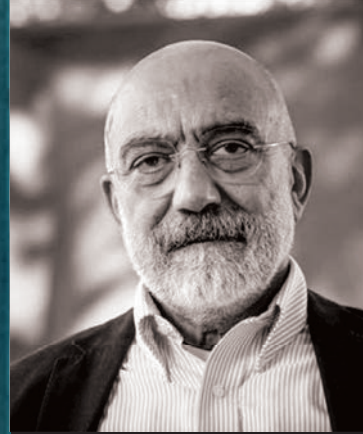
* Tarihçi ve Hollanda’da yayınlanan De Kanttekening Dergisi editörü

TÜRKİYE'DE MEDYA SUSTURULDU!

Türkiye'de 2016 sonrası 34 TV kanalı, 53 gazete, 37 radyo istasyonu, 6 haber ajansı, 20 dergi ve 29 yayınevi AKP Hükümeti'nin çıkardığı kararnamelerle kapatıldı. Yüzlerce gazeteci yazdıkları haberler sebebiyle yargılandı ve tutuklandı.

Aziz Oruç
DIHA

Ahmet Altan
Gazeteci-yazar

Tuncay Akkoyun
Zaman Gazetesi

Ayşenur Parıldak
Zaman Gazetesi

Ercan Gün
Fox TV

Emre Soncan
Yeni Hayat Gazetesi

Ahmet Torun
TRT

Çetin Çiftçi
Özgür Gündem

Alaattin Kaya
Zaman Gazetesi

Aytekin Gezici
Serbest Gazeteci

Erdal Şen
Meydan Gazetesi

Ali Ahmet Böken
TRT

Ercan Baysal
Star Gazetesi

Ali Ünal
Zaman Gazetesi

Cuma Ulus
Millet Gazetesi